

POLITIŠKOS ŽINIOS.

Revolucija Maskolijoje.

Caras su savo padė, ant garlaivio "Polarna Zvezda", atkako iš Peterhofo į Ori-nienbaumą. Gal yra tai be-sirengimas dūmti iš Masko-ljos ant jurių. Rodo caras jau pernai turėjo progą priprasti prie jurių, kada išplaukė susitikti su Vokietijos cieco-riu, bet jo pati, nė sosto ipe-dinis neturėjo, turbūt, progos susipažinti su jūreimis, juos todėl pirm laiko reikia supa-zindinti. Jeigu reiks carui dūmti iš Maskolijos, tai reiks dūmti jūreimis, kadangi žemės keliu ne lengva but per-rubežių persigriebti, mat, kaip paskutiniai atsitikimai rodo, mažai jau liko Masko-ljoje mylinčių dar carą, kuris, su rujoms savo tarnų, teip daug blogo padarė jų valdo-mam kraštui.

Tasynės terp rando ir du-mos traukiasi toliau. Duma išduoda veik vienbalsiai svar-besnius nusprendimus, bet randas ant žmonių atstovų nusprendimų, kaip iki šiol, visai ne paiso, daro priešin-gai. Nors duma atmeta visus ministerių užmanymus ir nors ministeriai atmeta dumos už-gyrimus, bet ne ministerija ne pasitrunkia, nė drysta nė dumos vykdyti. Nevaisingos tasynės traukiasi todėl tolyn, nors jos vodingai atsiliepia ant ekonomiško krašto padė-jimo.

Kad netvarka ilgai trauk-tiesi negal, žino tą ir pats ran-das, bet jis nežino kaip tai ne tvarkai galą padaryti. Jeigu ne reikalaujant iš svetimų kra-štų pinigų, be abejonės, caras duotų Goremikiniui prisakymą išvaikyti dumą, bet kad užru-bežių bankieriai apreiškė, jog gali dar paskolinti caro ran-dui pinigų vien tasyk, jei-gu paskolą užtvirtys tautos išrinkti pasiuntiniai, taigi duma, tai caras ir ne gali jos vykdyti, nes be svetimų pini-gų negali ant sosto laikytis.

Išsitystas užrubežius Witte įieskoti ten pinigų, pranešė, jog prancūziški bankieriai at-sisako duoti daugiau pinigų, kol viešpataus netvarka. Pi-nigai pernai užtrauktos pa-skolos jau išsiseimė, reikia kur nors, kad ir ant žydiškų pa-lukų, gauti daugiau. Rodo-si, kad Witte, gavęs tokį at-sakymą nuo Prancūzijos ban-kierių, kreipėsi į Ameriką, kur bankose yra diktai pini-gų, o čia bankieriai mažiau paiso ant žmonijos idealų, jiems, apart pelno, nieks dau-giau nerūpi, bet ir čia ne lengva bus pinigų gauti.

Teisybė, Amerikoj žmonės gal mažiau supranta prieti-kius Maskolijoj ir siulant di-delius palukus, gal greičiau pasisektų reikalingą pinigų sumą surinkti, bet ir čia di-džiausi bankai žydų rankose. Paskutinėmis, policijos ir ka-riumenės parengtos žydų skerdynėms Baltstogėj caro randas labiausiai sau užken-kė. Rodo Amerikos bankie-riai išsiuntė į Maskoliją savo reprezentantus ant vietos iš-tirti ekonomiską stovį Masko-lijos, bet nėra abejonės, kad bankų reprezentantai, pama-tę ant vietos visą netvarką, vargą žmonių Maskolijoj, ne-ganorės brukti savo pinigų į caro tarnų rankas, kurie juos gali apversti vien ant kovos

su laisvės reikalaujančiais žmonėmis. Žydai gi, be abe-jonės, nenorės šelpti bla-riausią savo skriaudėją, caro randą. Taigi, rodosi, Witte negali turėti nė mažiausios vilties išmesti caro randui kur nors užrubežiuose naują paskolą, kadangi nė ekono-miški, nė politiški prietikiiai negali padrausinti svetimų kraštų bankierius duoti savo pinigų silpnai ant braskan-čios sosto besilaikančiam ca-ru.

Rods vidaus dalykų mini-steris, Stolypin, nors tai ir nėra reikalingu, kadangi vi-duriniai prietikiiai nepri-gulminguose kraštuose negal but kontroliuojami kitų kraštų, išsiuntinėjo visiems svetimų kraštų ambasadoriams rapor-tą apie buvusius žydų sker-dynes su prašymu perduoti tuos raportus savo randas, bet jau, turbūt, bent Euro-poj, gerai žino ką verti rapor-tai caro rando apie panašius atsitikimus ir jų priežastis, ypač kad rando raportas ne-sutinka su raportu tirinėju-sios Baltstogės skerdynės du-mos komisijos, kuri aiškiai ir atvirai pasakė, kad nors ir ne-galima buvo susekti prisidė-jimo centrališko rando prie-tis skerdynių, bet prisidėji-mas vietinių valdžių teip aiš-kus, kad tą gali matyti visi šiek-tiek protaujanti žmonės.

Kad bent kiek nuraminti žydus ir išmesti jų prilanku-mą, caro randas dabar apdir-šo sumanymą atidaryti visą Maskoliją žydų apsigyveni-mui, be jokio aprubežiavimo. Apšvietimo ministerija teipgi garsina, jog aprubežiavimai žydų vaikams, pastojanti ir mo-kyklas, bus panaikinti.

Paluosavimai rods gana svarbūs, ypač atidarymas vi-sos Maskolijos žydų apsigyve-nimui, bet, rodosi, tą žydai ir be rando malonės ga-lėjo iškovoti. Jeigu jie Mas-kolijos ukėsi, jeigu drauge su krikščionėmis neša viso-gias sunkenybes, tai turi ir lygias su kitais tiesas turėti. Malonių jie nereikalauja, bet kovoja už teisybę. Iki šiol mat Maskolijoj žydai galėjo gyventi tik rubežiuose seno-vės Lietuvos ir Lenkijos ir tai ne visur, bet tik miestuo-se ir čia ne visuose: antai iš Kijevo, nors jis teipgi rube-žiuose senovės Lenkijos, ne kartą vijo laukan iš kitos čia atkaknius žydus. Visoj Mažrusijoj uždranta žydams gyventi ant kaimų. Pakak-davo čia kokį miestelį perdirt-ti į kaimą ir visi pirma gyve-nę žydai turėdavo tuojuos iš-sinešdinti; jeigu uždūnėms kaimas duodavo gerą kysį, pa-likdavo juos ilgiau, kitaip iš-varydavo iš locnų namų į 24 val. Prie tokių sanlygų, ži-noma, daleidimas žydams gy-venti visoj viešpatystėj butų gana svarbiu. Bet gerai su-tvarkyta viešpatystė negali dalyti locnų ukėšų į privile-giuotus ir neturinčius tiesų. Jeigu žmonės pildo lygias pa-reigas, turi ir lygias tiesas tu-rėti, malonių rando nieks ne-reikalauja, ne gali reikalau-ti jų teip žydai, kaip ir kitos caro rando aprubežiuotos sa-vo tiesose tautos. Už lygias sunkenybes priguli ir lygios tiesos. Toki yra elementari-ski, pamatiniai doros princi-pai.

Nėra todėl abejonės, kad bent dabar, po tiek apsiriki-mų, po tiek rando parengtų skerdynių, jau jis už menkus paluosavimus žydų į savo tinklą nepagaus.

Paprastai caro randas da-rydavo menkus paluosavimus žydams vien tasyk, jeigu nuo užrubežių žydų bankierių pi-nigų reikalaudavo. Bet syki-gavęs paskolą, caro randas paskui griebdavosi dar dides-nio žydų persekiojimo. Ka-dangi vienok tokio būdo grie-bėsi Maskolijos biurokratai ne vieną sykį, tai tas ginklas turėjo per ilgą vartojimą at-šioti. Toliau, jau reikia ma-nyti, su tuom atspūsiu ka-plin randas nedaug pelnys. Juk žydai svetimų kraštų bankieriai turėjo progą su-prasti, kad jie, duodami caro randui pinigų, labiausiai kenkia savo vientautiams Maskolijoj gyvenantiems.

Ne vien stoka pinigų silp-nina caro randą. Jis ikišiol rėmėsi ne ant teisybės, bet vien ant kareivių durtuvų. Kol kareiviai rėmė carą, bu-vo gerai, jis galėjo nepaisyti ant žmonių reikalavimų; da-bar vienok jau ir Maskolijos kareiviai netoki, koki buvo prieš karą su Japonija. Rodo ir laike karės buvo kareivių pasipriešinimai, bet buvo ma-tyti, kad kareiviai pats neži-nojo, ko nuo rando reikau-lau. Pirmutiniai reikalavimai buvo — geresnio maisto, ka-dangi išliko Maskolijos ka-reiviai, turbūt, turi tokį mai-stą, kokį kitur tik kiauless duoda. Dabar jau ir kareivių supratimas pakilo, jie jau ne-pasigandėdina vien geresniu maistu, bet pritaria reika-lavimams ir daug svarbesnių dalykų: jie jau pritaria rei-kalavimui laisvės visiems Ma-skolijos žmonėms.

Supra-timas toks pasiekė jau regimen-tus, kur kareiviai apšvietes-ti, taigi arti caro stovinčius gvardijos regimentus. Nuo-ton supratimas platinasi jau ir regimentuose prastiau už-laikomuose. Taigi ir čia randas turėjo progą persitikrinti, kad vien pinigais, pagerinimu valgio, padidiniu algiu dar negali-ma kareivių ištikimais pada-ryti. Juo kareiviai geriau už-laikomi, juo supratimas jų augščiau kyla. Susipratę gi žmonės, ar jie kareiviai, ar kitoki, greičiau atskiria dorą nuo nedoro ir nedoriems mieriams nenori tarnauti. Tą randas galėjo jau pats matyti ir paskutiniose laikuose. Pereitą savaitę jau daugelyj vietų buvo kareivių maištai. Jie jau išdryso paduoti ir sa-vo reikalavimus, kurie jau nesiremia ant reikalavimo vien geresnio maisto, didesnių algų, bet kareiviai reikau-lauja ir laisvės visiems Masko-lijos žmonėms. Kareiviai atsi-sako šaudyti į žmonis laisvės ir teisybės reikalaujančius.

Su tokiais reikalavimais at-sisaukė jau kareiviai Peter-burge, Mažrusijoj, rytinėse gubernijose, ant Kaukazo ir kitur. Reikia dar pridurti, kad Maskolijos revoliucionieriai nors iš sykiu nepritarė dumai, kadangi jos atstovai nebuvo renkami visų žmonių, bet pa-skui, kadangi dumos reika-lavimuose buvo gana svarbos, paliovė besipriešinę, laukė, kad duma gero nuveiks. Dabar rando jau pasirodė, kad randas

nepildo dumos reikalavimų, bet revoliucionieriai dar lau-kia. Jeigu vienok randas du-mą išvaikytų, revoliucionie-riai sukels maištus visoj Mas-kolijoj, kurių jau nė klausan-ti dar caro kareiviai neištengs suvaldyti. Be abejonės, jie pradės savo darbą nuo suren-gimo visuotinio straiko, o to-liau gali griebties ir dar svarbesnio ginklo.

Persėrgėjimui rando ir da-bar revoliucionieriai viso-kiuose kraštuose griebiasi at-sakančių demonstracijų. De-monstracijos buvo 8 d. liepos Peterburge, kur buvo ir susi-rėmimai minčių su kareiviais. Renkasi Peterburge ir dvarpo-niai iš tų aplinkinių, kur su-kilo kaimiečiai. O čia dar at-eina žinios iš visokių kraštų apie kareivių maištus.

Dabar jau net garsus Tre-pov išreiškia nuomonę, kad reikia prašalinti ministeriją Goremikino ir sutverti naują iš dumos sanarių, bet ir tą gal randas padaryti perva-lai. Kaip rodo visoki atsitikimai, greito nusiramimo Masko-ljoje negalima dar laukti.

Laikraščiai garsina, jog viešpatystės randa atmetė du-mos užgirtą sumanymą apdo-vanojimo žemės plotais kai-miečius, teipgi visiško panai-kinimo mirties bausmės. Ištė-baus čia nieko nėra, kadangi juk didesnė pusė viešpatys-tės rodos sanarių yra būro-kratai. Tik ar jie, atmetimu dumos užgyrimų, tarnauja ca-rui, tai jau kito klausimas. Juk patarė sako: ką dievai nori nubausti, tam protą ati-ma!

IS LIETUVOS.

IS Vilniaus.

Straikuoja čia žydo Sirki-no spaustuvės darbininkai. Įvedus visuotiną mokymą, Lietuvoje prisiėmty 26,617 mokyklų, kurių užaiškymas atsiėmty 8,430,171 rublij, da-bar pradėdamųjų mokyklų Lietuvoje yra tik 2.176.

„Vilensk. Vest.“ gegužės 27 (VI—9) d., vietinėje chro-nikoje buvo pranešta, buk gegužės 14 (VI—27) d. pas-kun. Fronkevičių atėjo keli vaikai, kurie Lietuvos Soci-al-Demokratų partijos vardu pareikalavo pinigų ir prig-tam buk jie parodė popieri, ant kurio buk buvo Vilniaus darbininkų komiteto L. S. D. partijos antspaudas.

Ta žinia plačiai pasklido po miestą: visi pradėjo kal-tinti už tai L. S. D. P.

Vilniaus darbininkų komi-tetas L. S. D. P., lenkiško dienraščio „Gazet. Wileńska“ paaikšino: visuomenė, kad partija neleidžia su prievarta ir bauginimais reikalauti nuo pašalinių ypatų pinigų ir kad su atsitikimu kaim. Fronke-vičiaus partija nieko bendro neturi, bet matant tik juo-dosios šimtinės pasielgimą, kuri, pasielpus po social-de-mokratų organizacijos vardu, ir pasinaudojo vienu iš pa-rties popieri, patekusį į jos rankas ir paskirti revoliuci-jos reikalams.

Gegužės 29 (VI—11) d. 2 v. d. 4 nežinomi vaikai atė-jo į Baltupio kaimą (netoli nuo Vilniaus) monopolį ir pa-reikalavo nuo tarnaujančios Olgos Žuk gauti už parduo-

tą degtinę pinigų. Pastaroji metėsi bėgti pro užpakalines duris, manydama pasisaukti ką nors į pagelbą, bet čia jai pastojų keliu du jaunu vai-kinų teip pat apginkluotu re-volveriais ir neleidė jai išeiti laukan. Pasiėmė 40 rublių iš monopolio kasos ir dvi pus-bonki degtinės, tie nežinomi žmonės nubėgo į artimiausią miškelį.

IS Kauno.

Keli sėdinti čianykščiai kalėjime politiškieji, nežinia iš kur ir kokiū būdu, sugrie-bė ginklus. Užpuolė ant sar-gų, juos nuginklavo ir palei-do visus politiškusius prasi-žengėlius, o tame ir surakin-tuosius. Tuos paskui suga-vo viename priemiestyje, bet kitų nesugavo.

Kaune straikuoja alaus lei-dyvių darbininkai.

IS Raseinių.

Berželio 1 (14) buvo išsių-si iš Raseinių dragunai ir po-liejia malšinti Pacaičių. Skru-dynės ir Budkaičių sodžių (Erzvilko parap.) ukininkus, ganančius p. Chruščovo lau-kus, pievas ir miškus.

Užmetinėja tiems valstie-čiams ir tą, kad jie kerta po-no miškus. Bet pavezėkime, koks tai yra kirtimas. Kauno gubernijos valstiečiai priver-si taisyti kelius ir tiltus, o dvarponiai turi duoti mede-gą, kaip tai: sienojus, kartis tiltams, žąps keliams, ir tt. Valstiečiai turi medegą atsi-vežti iš nurodytų vietų, nors jos butų ir už kelių my-lių. Per Ch. žemę eina ke-liai per laukus ir miškus, teip kad galima keltis ir tiltams medegą gauti čia pat. Bet dvaras ten neduoda, o nuro-dą už už mylios toliaus. Val-stiečiai darbo metą ant to ne-sutiko ir kerta medžius čia pat, klotami žabus ant kelio o kartis ant tiltų. Dėlto dvaras pakėlė triukšmą, kad jau „muzikai“ kerta pono miš-kus, pradėdamas šaukti į pa-gelbą policijai ir kariuomenę. 80 dragunų su trimis oficie-riais pradėjo reikalauti viso-ko sau ir arkliams, o terp ko kito veržtis į tvartus, išsitrinkti sau mėsai geresnius galvijus, „muzikai“ kerta pono miš-kus, pradėdamas šaukti į pa-gelbą policijai ir kariuomenę. 80 dragunų su trimis oficie-riais pradėjo reikalauti viso-ko sau ir arkliams, o terp ko kito veržtis į tvartus, išsitrinkti sau mėsai geresnius galvijus, „muzikai“ kerta pono miš-kus, pradėdamas šaukti į pa-gelbą policijai ir kariuomenę.

„Vilensk. Vest.“ gegužės 27 (VI—9) d., vietinėje chro-nikoje buvo pranešta, buk gegužės 14 (VI—27) d. pas-kun. Fronkevičių atėjo keli vaikai, kurie Lietuvos Soci-al-Demokratų partijos vardu pareikalavo pinigų ir prig-tam buk jie parodė popieri, ant kurio buk buvo Vilniaus darbininkų komiteto L. S. D. partijos antspaudas. Ta žinia plačiai pasklido po miestą: visi pradėjo kal-tinti už tai L. S. D. P. Vilniaus darbininkų komi-tetas L. S. D. P., lenkiško dienraščio „Gazet. Wileńska“ paaikšino: visuomenė, kad partija neleidžia su prievarta ir bauginimais reikalauti nuo pašalinių ypatų pinigų ir kad su atsitikimu kaim. Fronke-vičiaus partija nieko bendro neturi, bet matant tik juo-dosios šimtinės pasielgimą, kuri, pasielpus po social-de-mokratų organizacijos vardu, ir pasinaudojo vienu iš pa-rties popieri, patekusį į jos rankas ir paskirti revoliuci-jos reikalams.

Gegužės 29 (VI—11) d. 2 v. d. 4 nežinomi vaikai atė-jo į Baltupio kaimą (netoli nuo Vilniaus) monopolį ir pa-reikalavo nuo tarnaujančios Olgos Žuk gauti už parduo-

— Ar šaip ar teip, mes iš-tų servitutų nesinaudojame, nes jie yra atstui nuo dvarų. Galvijų ten neprigename. Reikės valstiečiams visai ati-duoti!

Ar šaip, ar teip, dvarponiai vis-gi taiknasi su valstiečiais. Jie labai pasipiktinę pasielgi-mu pono Chr., kuris, dėl men-kų niekų, pasikvietė kariu-menę. Kiti yra įbauginai, kad nekiltų iš to riaušės.

Socialistų prikalbinėjimai, idant tarnaujantieji išsiede-rėtų sau nuo darbavijų gre-snes sanlygas, privedė prie netikėtų pasekmių. Darbda-viai, sumažindami darbinin-kų skaitlių, davė jiems geres-nes sąlygas, reikalaudami nuo jų ir geresnio darbo. Li-kusieji be tarnystės darbi-niškai, siulosi dabar net už mažesni užmokėsi, negu pirm tarnavo, šaukdami:

— Duokite mums darbą nors ant tokių sąlygų, kaip buvo prieš dešimtį metų, kad tik butų ko valgyti!

IS „V. Z.“

IS Svedasų, Ukmergės pav.

Praėjusiais metais, kaip ki-tur teip ir čia ganda dras-iai darbavosi ir ant gatvių kalbėjo žmonėms apie viso-gius reikalus: dar visokių prižadėjimus, bet nedaug ką te padarė, nes perplačiomis vėžėmis pradėjo važiuoti. Trumpu laiku norėjo visokių savo užmanymų įkūnyti. Ne-galima pasakyti, kad jų dar-bai butų visi bergždžiai at-likę, nė, visgi kas nors turėjo pasilikti. Teip: jie buvo išvai-kę visus ateivius „gudus“, bet dabar jau nuo pradžios vasario mėneso šių metų vėl visi susirinko į šiltas vietas skaniai lietuvų duonelę val-gyti. Mes iš to viso buvome la-bai pradžiuę, kad nors kartą nusikratysime nuo visokių policijos tarnų ir sulauksime laimingesnių laikų, nes vilė-mės, kad jau praeis korikų Muravjevų pekiškos priemo-nės ir užges visos obrusienės idėjos; bet veltui — viskas po senovei. Atvykus moky-tojams, nors buvo mums pri-sakyta vaikus vėl leisti, bet nebeklausime ir vietoje 100, kaip būdavo kitais metais, dabar nuo vasario mėneso te-buvo koki 7 ar 8 ir tai maž ne-visi žydėliai. Vienas iš moky-tojų, V. Osipovič Pavličenko labai geria baltųjų, vaikų prastai ir mažai temokina, to-dėl mes norėtumėm, kad jį nuo mūsų atimtų, ne dėlto, kad jis geria, nes iš to visai nesistebim, kadangi ir jis val-džijos ir degtinė valdžios ir jo tikėjimas valdžios, todėl vie-kas ir eina pagal įstatymų. Jis butų vertas, kad jį pada-rytų ne tiktai viresniu moky-toju, bet jis gali buti apskri-čio inspektorium prie degti-nės varymo.

Terp kitų valdininkų mūsų miestelyje yra urliadinkas, o kartais atsilabadoja iš Anyk-ščių keli žemsargiai jam į-pagelbą. Reikia žinoti, kad tie žmonės visi gerai mokyti, kadangi jau seniaus gerai jie mokėjo arklis vogti ir iš to jau būvė toli pragarsėję, o dabar, mat, dar gerai apgin-kuoti, teip kad ne vieną dar nužydys. „Is darbu jų, pa-žysime juos arčiau.“ Sviada-sų urliadinkas, su šitais savo pagelbininkais nors ir dienos laike, sutikęs kokį nors žmo-

gelį ant gatvės, už menką da-lyką prikalbina, ir mažai, jei tik ant butelio teišreikalauja, o jei kas neskubiai duoda ir nebučiuoja į ranką, tai gry-nai gudiškai pradeda kalbėti ir šonkaulius suminkština, ta-da tiktai paleidžia (Matulev-ski). Ypatingai mėgsta jie lankytis į kaimus suimti teip vadinamus namie augytus „Cicilikus“, kur to gi urliadniko liko iš rudens lai-kų keli jaunų vyrų kaimui sura-šyti, kaip sukilėliai prieš valdžią.

Ten tie garsūs veikėjai, nu-vykę ir avizų ir surių pasika-lėdoje, o apčiuopę kėno kiše-nę randas kokai sužaliavęs rublis ir tą išvadina pas save; teip, pas vieną garsesnį lais-kevaną išviliojo lig 70 rublių; todėl jis, matydamas, jog pa-siuto vėlniai bekariami, iš-bruzdėjo Amerikon. Tiems musų darbininkams labai lin-kusmai ateina į pamisikes nusi-baladoti kratų daryti pas žmones, kurie, žinomas daik-tas, kartais ir nukerta pušelę valdžios girioje. Su tuo tiks-lu, atvykę į Galvidžius, jie užneka kur kabo dešros, arba išrukyta kiaulieną, daeina, kuri gaspadinė geresnius su-rius padaro, o kartais, beješ-kodami rastų, ir spintas liepia atrakinti, o ten, radę masne-lę su pinigais, nori pažiūrėti, ar ne perdaug pinigų randa-si pas ukininką be policijos žinios. Spalis.

gelį ant gatvės, už menką da-lyką prikalbina, ir mažai, jei tik ant butelio teišreikalauja, o jei kas neskubiai duoda ir nebučiuoja į ranką, tai gry-nai gudiškai pradeda kalbėti ir šonkaulius suminkština, ta-da tiktai paleidžia (Matulev-ski). Ypatingai mėgsta jie lankytis į kaimus suimti teip vadinamus namie augytus „Cicilikus“, kur to gi urliadniko liko iš rudens lai-kų keli jaunų vyrų kaimui sura-šyti, kaip sukilėliai prieš valdžią.

Ten tie garsūs veikėjai, nu-vykę ir avizų ir surių pasika-lėdoje, o apčiuopę kėno kiše-nę randas kokai sužaliavęs rublis ir tą išvadina pas save; teip, pas vieną garsesnį lais-kevaną išviliojo lig 70 rublių; todėl jis, matydamas, jog pa-siuto vėlniai bekariami, iš-bruzdėjo Amerikon. Tiems musų darbininkams labai lin-kusmai ateina į pamisikes nusi-baladoti kratų daryti pas žmones, kurie, žinomas daik-tas, kartais ir nukerta pušelę valdžios girioje. Su tuo tiks-lu, atvykę į Galvidžius, jie užneka kur kabo dešros, arba išrukyta kiaulieną, daeina, kuri gaspadinė geresnius su-rius padaro, o kartais, beješ-kodami rastų, ir spintas liepia atrakinti, o ten, radę masne-lę su pinigais, nori pažiūrėti, ar ne perdaug pinigų randa-si pas ukininką be policijos žinios. Spalis.

IS Vilkaviškio, Suv. gub.

Aiskiai visiems yra žinoma, jog Vilkaviškio apygarda y-ra grynai lietuviška, bet ge-rai įsijūrejus, atsiranda smė-klų, ką savo prigimtą kalbą mindžioja po kojomis. Čia pa-duosiu vieną pasikalbėjimą.

Kartą besėdint vėlai vaka-re krautuvėj man vienam, prasiverė durys ir įeina žmo-gus, sėrmė ant jo gerokai persimainius — parudavus, batai ilgais aulais daiktais skylėti, bet iš matymo paži-nau, kad tai yra ukiniukas iš netolyso sodžiaus. „Dobry viečor panu!“ Ištarus jam tuos žodžius, nė nesijaučian, kaip iš mano burnos išspru-do balsas: „Labą vakarą“. — „Proszę dać spicki!“ Pada-viau degtukų ir užklausiau ano, kur teip ilgai Vilkaviš-kyj užgaiso, nes dabar lyjant, bus sunku pareit namo. Ga-vau atsakymą: „Sovsiem kie-pako, broleli“, ir išėjo.

Anam išėjus, dar sėdėjan valandą, o tas juokingas pa-sikalbėjimas teip įlindo man, jog ir ant rytojaus dar vis maniau, iš kur jis galėjo su-rasti tokius žodius: rusišką, lenkišką ir ant galo, turbūt, kitokio jau nežinojo, nes pri-dūrė lietuviškai. Negalini pa-sakyti, iš kur žmonės išmoksta tokių kalbos? Gal prisigėrė lenkiškumo iš tų žodžių, ką mato priešaie Dievo namus: „Dajcie cześć Panu“?

IS Minsko.

Berželio 12 d. Borisovo pav. daugelyje dvarų bernai metė darbą, reikalaudami padidin-ti užmokesį. Minsko gubernatorius Kur-lov, ant dumos reikalavimo, likosi prašalintas nuo vietos. Duma reikalavo, kad jis bu-tų sodo nubašs, ber valdžia iš vien prašalino nuo vietos. Jis parengė pirmąsiai Min-ske žmonių skerdynes, kada

žmonės, sulaukę caro manifesto, pripažįstančio laisvę, manifestui patikėjo, kėlė džiaugsmo demonstracijas. Už tai skerdynės Kurlöv jau buvo po sūdu, bet ant Durnovo reikalavimo, sudas jį išteisino.

Iš Lietuviško Brasto.

Dvaruose Rota ir Puzino sodiečiai, savu rėstu, sienauja lankas ir sieną gabenasi namo. Ten nuvažiuo pavieto viršininkas ir žemėsargiai.

Iš Baltstogės, Gardino gb.

Dumos komisija, atsiųsta čia iširti paskutines žydų skerdynės, ištyrė, kad jos tyčia buvo policijos parengtos. Skerdynės policija ir kariūmenė drauge dalyvavo, vietoj ginti žydus. Net po skerdynių garsino melagingas žinias, kad mestos bombos buvo užgautas katalikiškas kunigas ir stačiatikiškas popas, tuomi tarpu nė kunigo, nė popo užgauto nėra. Generalgubernatorius atstatė nuo vietos miesto galvą užtai, kad jis atsisakė pasirašyti po peticiją pas carą.

Lietuviai dumas atstovai.

Šią savaitę prabilo Dumoje ir Lietuvos atstovai: kalbėjo Vitkauskis, Lopas, Grinius ir Milvidas. Vitkauskis stengėsi išrodyti valstiečių ukiniukų reikalavimus Suvalkų gubernijoje. Jisai išrodinėjo, kad žemės dalykus geriausiai gali iširti tik vietiniai žmonės. Beveik tos pačios nuomonės buvo ir Lopas, tik jis labiau stengėsi pabrėžti, kad reikia duoti žemės tiems žmonėms, kurie jos neturi, bet norėtų iš žemės gyventi. Tam reikalui, jo nuomone, reikėtų atimti žemę iš valdžios, caro giminių, bažnyčių, cerkvių, vienuolynų ir didesniųjų dvarininkų. Gangreit tą pat kalbėjo ir Milvidas. Grinius nebepribaigė savo skaitymo ligi galo. Visi jie epyrė, kad žemės dalykus teisingiausiai galės sutvarkyti tik vietiniai gyventojai. Todėl būtų labai svarbu žinoti, ką patys žmonės atskirųjų kraštų apie tą dalyką pasakytų.

Terp atstovų yra daug tokių, kurie išrodinėjo, kad žemę geriau būtų davus valstiečiams nuomonė. Tos nuomonės daugiausia prisituri viešpatijos vidurio atstovai; pakraščiu gi atstovai beveik visi sako, kad geriau būtų duoti žemę žmonių nuosavybėn. Kurį yra daugiau, nėra žinios.

Iš Latvijos.

Mintaujoj kariškas sudas, nors duma užgyrė visišką panaikinimą mirties bausmės, vėl kelias ypatas nusprendė ant pakorimo.

Mintaujoj policija po nakčiai, ant priemiesčio Friedrichstad, rado sveriantį vieną toną paminklą, pastatytą atminčiai vieno valdžią nužydyto revoliucionierio. Policija nesusekė, kas tą paminklą pastatė.

Kuomet praeitaisiais metais latvių sukilimas buvo kuolabliausia išaugęs, caro valdžia prigrudo Latviją pilnų dragunų, kazokų, jurininkų ir pėstininkų su armotomis ir kulkasvaldžiais. Prasiėjo baisiausias latvių žudymas. Laukiniams žvėrimas panašiai, kareiviai užplaudavo ant miestų, sodžių, vienasėdžių. Triobas išplėsdavo, išvogdavo ir sudegindavo, gyvulius išplaudavo, žmones rykštėmis užplakdavo, sodindavo kalėjiman, arba tiesiog sušaudydavo, ar pakardavo. Kareivių būrius užvedavo ant revoliucionierių ar net ir šlaip žmonių arba policiją, arba kūrso baronai (dvarininkai), arba pagaliau visokie valkatos, girtuokliai ir ištvirkėliai iš vietinių gyventojų tarpo. Liejamas ant kiekvieno žmogaus žmogaus kraujas, vagystos, gaisrai, per tai lengvas budas pasipelninti iš svetimos nelaimės priveislė latvių krašte tokią daugybę tu kirmėlių (šnipų ir išdavikų), kad žmogui reikėjo labai atsargiai tarp jų vaikščioti, kad jie savo gielomis neįkirstų. Caro valdžios tarnai godžiai sėmė visokias žinias iš to kad ir purniausio šaltinio, kad tik daugiau laisvės kovotojų nužydyti ir greičiau pasmaugti revoliuciją. Tarpe išdavikų ir šnipų pasirodė ne vienas latvių pastorius (kunigas), kurių dauguma sėbroujai su baronais-dvarininkais, išsakyklos gina jų reikalus ir padeda piniginiams kovoti prieš darbininkų ir mažųjų ūkininkų reikalavimus. Tų pastorių pirštas parodė valdžios bernams ne vieną revoliucionierių.

Ziemos laikui išrodė, buk valdžia galutinai latvius sugniauzė. Revoliucionieriai buvo pranykę, giškai buvo atimti ir sunaikinti, sukilėlių sėdybos išdegtos, o jie patys pakankamai įbauginti. Caro valdžia jau ruošėsi džiaugties; tačiau gyvenimas parodė, kad džiaugties dar peranksti. Pavasarini atėjus, atsirado ir revoliucija. Jau vienoj, kitoj vietoj sukilėliai buvo užpuolę ant kareivių, jau užmūsė keliolika piktiausių policijantų, tačiau daugiausia darbo jie padeda ant šnipų ir išdavikų.

Tiems tai jau visiškai bloga. Iš tų žinių, kurias žemian paduodame, skaitytojas matys, kaip valdžia žudo savo priešius ir kaip revoliucionieriai atsimoka ir jai, ir visokiems valdžios talkininkams. Be to lengva bus išsuteikiamų žinių pastebėti, kad sukilimas Latvijoje vėl ima augti. Iš savo pusės pasirūpysime sekti mūsų kaimynų latvių-darbininkų kovą ir aprašinėti jos bėgį.

4 d. gegužės du ginkluotu vyru atėjo pas Tadeikų ūkininką Joną Kupštį, nušovė jį, jo pačią Ližą ir sužeidė dukterį, šešerių metų vaiką. Paskui nušautųjų lavonus sunėšė grincin ir uždegė triobą. Gyvenusios pas Kupščius svetimos moteriškos nelietė. Visų sakoma, kad Kupščiai už tai susilaukė tokio galo, kad išdavinęjė kareiviams ir valdžiai revoliucionierius.

27 d. balandžio sargybiniai nušovė revoliucionierių Rėją Eeavoj. Rėjas, vedamas geležinkelio stotin, mėgino pabėgti, tačiau policijantų kulkos jį pavijo ir paguldė. Nedėdieny, pastorini Aizkranklės lipant pamokslo sakytį, bažnyčion įėjo trys vaikinai ir pradėjo aplinkiniams dalyti lapelius. Paskui porą proklamacijų prillpė prie bažnyčios sienos. Tuo tarpu, sunodžiusi revoliucionierius, policija jau atsokavo su kareiviais jį sumiti. Du pasišlėpė, tretysis, šaudydamas į kareivius, pabėgo į krumus. Kuomet supuolusieji kareiviai iškėlė miškelį, rado jame jau nebegyvą vaikną. Revoliucionierius pats sau galą pasidarė. Šalyj lavono gulejo revolveris ir geras pundas lapelių.

Pastaruojų laikų latviai-revoliucionieriai ima užpildinėti savuosius pastorius. Sužeistas Mar-Yrbos' pastorius Faksar, nušautas Arlavos pastorius Grynas. Pastoriai Zehergis, Rutkovskis ir dar kiti-kurie kiti gavė laiskus, kur jiems tas-pats žadama padaryti. Be pastorių, nšauti keli žmonės, kurie šnipinėjo vietinius gyventojus ir išdavinėjo juos policijai ir išdavėms.

Iš Ventspilės (Vindavos) pavieto paduodamos žinios, kad ten užmūsti likę tie, kurie išdavinėjo revoliucionierius valdžiai. Kiti už tą patį darbą gauna laisvėlius, kuriuos išdavikams taip pat mirtis žadama. Lapeliai platinasi liuosai.

14 d. balandžio Priekulės valstiečiai turėjo balsavimu paskirti, kas reikia iš valstijos išvaryti, kaip vagys, ištvirkėliai ar šlaip visuomenės pavojingi žmonės. Pasirodė tuomet, kad tarpe pavojingųjų atsirado ir pastorio Federo vardas. Proklamacijos (lapeliai), platinamos Latvijoje ir skaitomos su tokiu-pat karštumu, kaip ir pernai metais. 'N.G.'

Iš Peterburgo.

— Gegužės 27 d. Peterburge atsibuvo Lietuvų Social-Demokratų Darbininkų partijos susirinkimas. Dienos programan įnešta svarstyti šiuos keturius punktus:

1. Poliškas Rusijos ir Lietuvos padėjimas;
2. Amnestija;
3. Bedarbė ir bedarbiai;
4. L. S. D. P. užduotis.

Kas link pirmo programo punkto, kurio debatuose dalyvavo ir dumos atstovas Vitkauskis (suvalkietis, lietuvis), susirinkimas stengėsi nurodyti baisy visos Rusijos ir ypač Lietuvos padėjimą, išauktą reakcijos politika, į kurios programą ant pirmos vietos įnešta myrius bausmės, kalėjimų prikimšimą, kontrevoliucijinę agitaciją. Rinkimai į dumą atsibuvo prie to reakcijos ir per tat į Dumą nepateko tie atstovai, kurie galėtų būti visų žmonių apginėjais. Noris ir pateko, kaipurie partijiniai žmonės, bet jų darbavimasi yra bergėdžias, nėra juos paralizuoja diktesnės buržuazinės partijos, kaip, duokime, kadetų partija, kuri nesupranta proletarijato konstitucijos, arba suprasdama, jos negina, nėra ji neaprupina buržuazijos reikalų. Triuso Kuopos veiklumas, pagal oratorių minties, turi didelę įtaką ant proletarijato, tat ir jisai privalo paremti tą Kuopą jos kovoje už proletarijų idealus. Lietuvos padėjimas teipgi sunkus ir ypač dėlto, kad ačiū ilgems prispaudimams, žmonės nesusiprato dar tiek, kad galėtų drąsiai išeiti į didelę kovą; tas liudnas apsirėikimas labiausia durią į akį žemaičiuose, kur gana vieno, kito žandarado, kad jau žmonių dvasia visai nusiramintų. Reakciją Lietuvoje šelpia ir prilauko kunigija, ginanti įvairiais būdais kapitalistų-buržuų reikalus; iš to, žinoma, nėra ko teobėties, nėra kunigija, kaip feodalizmo laikuose teip ir dabar, visados gynė ir gina turtingųjų reikalus, nes su jais risasi kunigų gerovė.

Dumos atstovas norėjo išdešyti, kad dabartinė Duma (kurioje tik 150 kadetų) yra geru revoliucijos įrankiu, nėsai ji pradeda, viešai ir apie viską drąsiai kalbėdama, populiarizuoti Dumą ir jos „kairiuosius“ po žmones ir tuomi pat diskredituoja valdžią. Kalbėtojas užkliudė dar viena klusima: sulyg jo dar ukininkai, nedalyvaujantieje revoliucijiskame bruzdėjime, susipras ir griebis tų pat ginklų, kuriais kovoja su jais dabartinė valdžia tuokart, kada paregės ir persitiksins, jog valdžia visai nepildė Dumos išdirbtų įstatymų, ir neduoda to, ko ukininkai valstionys reikalauja, tat yra žemės ir laisvės.

Po debatų, taja atstovo kalba išauktų, vienbalsiai buvo išnešta rezoliucija, kurioje

kalbama apie reikalingumą išvesti iš pamatų dabartinę valdžią ir suaukti išteigiamąjį Seimą sulyg visuotino, lygaus, tiesaus ir slapto balsavimo, kuriai tik vienas turės ir galės iširti visus žmonių reikalus. Dumos gi užduotim yra ne organizuoti darbas, bet priengimas nesuipratusiųjų dar žmonių prie galutinios kovos su valdžia. Matydami gi darbą Dumos daugumos, norinčios įgauti didesnę valdžios dalį, susirinkusieji kreipiasi į darbo žmonių Dumoje su kategoriškuoju reikalavimu veikti kuonergiškausiai, nes tik tada visi vargo žmonės paturs tuos Dumos atstovus.

Amnestijos klausime visi sutiko ant to, kad amnestijos nereikia nė prašyti, nė reikalauoti, kaipjo mylistos, bet kovoti už ją, kaipjo už teisybę, nėsai kalėjimuose sėdi draugai, kurie ejo į šventą kovą už didžiausią žmonių idealą, t. y. už liucybę.

Bedarbė gali panaikinti tik socialistiškoji valstybės tvarka; norint gi pataisyti bedarbių būrį ir nors kiek pamažinti bedarbę, visi privalo stengties nuverstti dabartinę valdžią.

Lietuvos Social-Demokratų Darbininkų partijos užduotis dabar turi susivesti prie to, kad, visai nesišalinant nuo partijos programo, susilietti su tomis pat kitų tautų partijomis į vieną, kas sustiprų partijos apėkas ir padės vaisingai darbuotis viso proletarijato reikaluose.

— Šiomis dienomis Peterburge susitvėrė Autonomistų federalistų Sanjunga: jos programo projekte, ant pirmos vietos, išrodyta sanjungos užduotis: stengtis prieti prie faktiško sulyginimo teises visų tautų, tveriančių Rusijos Valstybę ir prie aprupinimo visų kulturiškų autonomiškų tautiškos mažumos kaip visoje Valstybėje, teip ir atskirose jos dalyse. Prie to tikalo Sanjunga eis plačios propagandos keltu: mitingai, susirinkimai, klubiab, referatai, publiški leikičios, laikraščiai, brošūros, knygos ir tt. turės platinti Sanjungos idėjas.

Į dabartinį Centralinį Aut-fed. Sanjungos Komitetą įeina 26 ypotos, kurių tarpe randame lietuvių ir profesorių pravarades.

Ką apie žemės dalykus Kauno guber. dvarininkai kalba?

Gegužės 24 (birželio 6 d.) Kaune buvo Kauno gubernijos Ukiniukų draugijos susirinkimas. Klek žinoma, į tą draugiją yra prisidėję gan greit visi dvarininkai. Norint susivaziavimas buvo kviečiamas apgalvoti daugybę svarbių dalykų, tačiau Kaunan teatvyrka vos 56 tos draugijos žmonės. Terp ko kito, Kauno dvarininkai buvo užsiminę ir apie tai, kaip reikėtų sutvarkyti žemės dalyką. Buvo skaitoma ir sakoma apie žemės dalykus Lietuvoje ir Rusijoje.

M. Malinskis, sakydamas, kaip turėtų būti sutvarkyti žemės dalykai Rusijoje, stengėsi išrodyti, kad žemės valstiečiams nereikėtų duoti, nes tad, išnykus dvarams, girdi, labai nuplūstų ukis visoje Rusijoje, ir valstiečiai, negaudami sodinūose kur užai dirbti, turės būti mirti. Jėigu žemę reikią atiduoti tiems, kurie ją dirba, tai kodėl, girda, neatiduoti namų, mašinų ir fabriukų tiems žmonėms, kurie juos savo rankomis pasta- tē!

Antras kalbėtojas, Transkis, sakė apie žemės dalykus

Lietuvoje. Tanskis išranda, kad mūsų krašto valstiečiams nelabai trūksta žemės, kad mūsų valstiečiai daug geriau gyveną negu viduryje Rusijos. Padalinus, girdi, žemę tarp visų Kauno gubernijos žmonių lygiai, po keliatos metų, sako Tanskis, prasidėtų badas, nes kasmet priaugant žmonėms, valstiečiai nebegalės iš savo žemės savęs ir vaikų su pačia išmaitinti.

Terp kitų, apie žemės dalykus kalbėjo ir generolas Bobianskis. Jis sako, kad Dumoje norima žemės dalyką teip sutvarkyti, kaip niekur dar nėra pasaulyje padaryta. Dauguma Dumos atstovų norinti duoti žemės tiems, kurie norėsią iš žemės gyventi; kiekvienai šeimynai ketinama esą duoti po tiek žemės, kad tos šeimynos žmonės galėtų iš jos išmaiti ir patys vieni be samdininkų įveiktų ją apdirbti. Bet toks su manymas tinka tik toms Rusijos gubernijoms, kur yra juodžemis. Jeigu ten padalytų žemę tarp žmonių, kiek kas gali patsai išdirbti, tai niekam nebūtų nuoskaudos; ten dvarininkai daugiausia esą oficialai arba koki valdininkai, savo dvaruose visai negyveną ir žemės nedirbą tik išduodą ją valstiečiams nuomon; nuomą imą be galo didelę, ir valstiečiai, neišsimokėdami, breda į vargą. Taigi tenai reikėtų dvarų žemę išdalyti valstiečiams, kadangi ten dvarininkai visai tos žemės nežiuri. Mūsų krašte visai kitaip esą. Čia dvarininkai patys žemę dirbą ir savo dvaruose gyveną. Patys rūpindamiesi ukiu, labai prižiuri žemę, duodami gerą valstiečiams pavyzdį. Išaukiant dvarus, išauktų, girdi, ir paveikslingieji ukiai: negaudami kur pasimokinti, valstiečiai apiešutų neišdirbę savo žemę ir dėl dvarų išaukinimo, Bobianskio nuomone, didžiai suvargtų patys valstiečiai ir visas kraštas. Reikėtų, girdi, kaip įmanant, pasistengti mūsų krašte palikti visi dvarai. Pasitiktė dvarininkams Kauno gubernijos atstovais, nėra galim, — jie esą darbo žmonių pačios ir gisą tikta valstiečių reikalus, dvarininkų gi nepasigalėsia. Taigi Bobianskis (ir kiti) pataria sutaisyti iš dvarininkų žemės dalykų komisiją pavestį jai iširti, kiek kur mūsų krašte yra žemės, kiek yra žmonių, kuriems reikia duoti žemės ir tt. Tą viską sutvarkius, siųsti Dumai Peterburgan.

— Bet kam siųsti? Kauno atstovams? Juk jie, sako dvarininkai, mūsų reikalų negiė! Jiems valstiečiai daugiau rūpi! Čia dar reikėjo Kauno dvarininkams truputį galva pasukti. Ant galo nutarė išrinkti komisiją ne iš vienos Kauno gubernijos, bet iš viso Lietuvos krašto ir šalimų jų baltrusių gubernijų. Šitoji komisija rinks įvairias apie žemę ir apie kitus krašto reikalus žinias ir siųs tas žinias Minsko gub. atstovui Lednickui. Šitai komisijai rūpės dvarininkų reikalai. Bijodama, kad neapkarpytų jų dvarų, jie dabar telkiasi į vienybę. Į tą komisiją išrinkti šie žmonės: J. Montvilas, M. Venoslavskis, A. Chrapovickis, A. Silvestravickis, B. Grukevičius, V. Zaviša ir A. Mackievičius.

Toji komisija pirmą kartą nutarė susirinkti Vilniuje birželio 3 dieną. Taigi matote, vyrai, kad dvarininkai rupinasi savo reikalais, daro komisijas ir susirinkimus. Jus, valstiečiai, teip pat turite daug savo reikalų, ir didžiausias, rasit, jus

sų reikalas yra, kad butumėt sotūs, — turėtumėt savo žemės kaimelį. Todėl ir jums reikėtų, susitarus, pagalvoti ir pasakyti, ko jus norite ir reikalaujate. Ypač reikia skardinties tiems, kurie visai neturi arba mažai turi žemės. Dykai niekas neduoda.

Kauniskis.

IŠ AMERIKOS.

4 liepos aukos.

WILKESBARRE, PA. Mieste-lyj Wanamie, vaikai, sugriebę kur dinamito, įkišo jį į vamzdį ir pagimdymui eksplozijos, metė į žemę. Dinamitas ir parakas vamzdį explodavo. Kada ant eksplozijos subego suaugę, rado 5 vaikų užmūstus, o 9 sunkiai sužeistus. Ir iš sužeistų ne visi galės išgyti.

Suareštavo prezidento sunu.

WASHINGTON, D. C. Likos čia suareštuotas Alfonso Zelaya, sunus respublikos Nicaraguos prezidento. Jis apskūstas už pavogimą kokio ten mažmožio vienam krome. Pastačius 10 dol. kaucijos, su- džia jį paleido.

Nupuolė į vandenį.

OMAHA, NEBR. Susirinkus žiūrėti feierwerkų ant pliatfornos parengtos ant kranto Lake Manova su virsmu 100 žmonių, pliatforma sulezo į žmonės supuolė į vandenį. Prie to prigrė 5 ypotos, o 8 likosi sunkiai sužeistos.

Neregiai ir kurti Amerikoje.

WASHINGTON, D. C. Centrus biuras pagarsinos statistiškas žinias apie neregus ir nebylius, taigi kurčius, Amerikoje. Čia vienas neregys išpuola ant 1200 gyventojų, o vienas kūrčias ant 850. Neregų ant viso Sąvienų Valstijų ploto yra 64763, kūrčių gi yra 121178. Kūrčių daugiau yra šiauriniuose negu pietiniuose štetuose.

Explozijos.

SAGINAW, MICH. Cosendai Dye Works įtaisoje explodavo gazolinos rezervoaras. Explozijos tris darbininkai likosi ant vietos užmūsti, o keturi sunkiai sužeisti; sužeistas eksplozijos įtaisų savininkas pasimirė.

Nelaimės ant geležinkelio.

CHATTANOOGA, TEN. Netoli nuo čia, ant Western & Atlantic geležinkelio, susimušė du tavoriniai traukiai. Prie to 4 ypotos likosi užmūstos, o 4 gana sunkiai sužeistos.

ALTOONA, PA. Nežinia keno paleistas, vagonas užbėgo ant susirinkusių ant šėnių žmonių, 18 žmonių sudraskė, o 9 sunkiai sumankė. Žmonės mat sėdėjo ramiai ant šėnių, o kad vagonas atbėgo ne tikėtai, ne spėjo pasitraukti.

Gaisrai.

LIBBY, MONT. Sudegė čia Bellevue hotelis. Prie to sudegė ir dvi ypotos.

TOLEDO, OH. Sudegė dirbtuvės United States Gypsum Co. Nuostolius gaisro padarytus skaito ant 150000 doliarų.

IŠ DARBO LAUKO.

NEW YORK. Snūtraikavo čia pliumberiai dirbanti prie statymo 800 naujų triobų. Jie reikalauja \$5.25 už dienos darbą.

WILKESBARRE, PA. Anglių kastynės darbai ejo gerai, bet nuo 1 d. liepos sustojo. Dirbtuvų čia netruksta, bet kad ant vietos yra darbininkų daugiau negu reikia, tai iš kitur pribuvę ne gali gaut darbo.

BOSTON, MAS. 80000 au- dėtųjų naujos Anglijos medvilnės dirbtuvės pakėlė algas ant 84%. Pirmiausiai už didesnes algas pradėjo dirbti Fall River, kur dirba 20000 darbininkų.

CONGO, OH. Čianykščio se anglių kastynėse dirba gerai. Moka po 51c. nuo to nos. Įpratęs darbininkas gali uždirbti 3 dol. ant dienos. Iš kitur pribuvę darbininkai gali čia gaut darbą.

TOLEDO, OH. Buvo suštraikavę neprigulinti į uni- ją darbininkai A. Blacko dirbtuvių, bet darbdaviai išpildė darbininkų reikalavimus ir jie sugrįžo prie darbo.

SYRACUSE, N. Y. Didina dabar Sanderson geležies dirbtuvės. Paskui prie darbo priims daugiau darbininkų.

NEW PORT, KY. Didina čianykščias plieno dirbtuves. Paskui priims prie darbo daugiau darbininkų.

PUEBLO, CAL. Dirbtuvėse Colorado Fuel & Iron Co. dirba plieno tarpinimo dalyj. Drato dirbimo dalį tai- so.

MARTINS FERRY, OHIO. Aetna Standard geležies dirbtuvės taiso. Langhino dirbtuvės, dirba be perstojo.

COLUMBUS, OH. Plum Run kastynėse dar vis traukiasi štraikai.

CHICAGO, ILL. Tarnaujantiems Union Traction Co., teipgi Consolidated Traction Co. ir Aurora & Elgin Railway Co. pakėlė algas iki 25c. už darbo valandą.

LIETUVIAI AMERIKOJ.

Iš So. Chicago, Ill.

Tėvynės Mylėtojų draugystės 75 kuopa, 24 d. berželio, suaukė susirinkimą su prakalboms ir šokiais. Įpėga buvo dykai. Prakalbos prsidėjo 3 val. po pietų ir traukė iki po šešių. Paskui buvo šokiai. Kalbėjo vietiniai ir vienas iš Chicago, J. Jančauskas. Kalbos buvo apie Lietuvą mūsų tėvynę, ir apie darbininkų nesuipratimus. Jančauskio kalba labai patiko: kas tik girdėjo jo kalbą, sakė, kad tai būtų kunigui, tai žmonis virkdytų. Ant prakalbų ne daug lietuvių susirinko, bet ant šokių daug daugiau. Mat dvasiški vadovai draudžia lankyti tokius susirinkimus, kur yra apkalbamas mūsų vargingas gyvenimas, o šokius rengia tankiai pats dvasiškieji ir žmonis užprašo iš ambonos atsilankyti, ištaštinti kišėnius prie baro dievui ant garbės, o kunigit ant naujos. Žmonės ir manė, kad šokiai ir girtuokliavimai Dievo palikti, jeigu kunigai ant jų užprašo net per pamokslus. Prakalbos gi stačdo girtybę ir mokina, kaip gyvent, tai kunigams nepatinka, dėlto jie keikia prakalbas ir draudžia jų klansyti. Po prakalbų buvo užmanta kolekta. Perėjus dviem moterims per salę, surinko \$4.28. Iš to atitraukė \$2.25 uždengimui kaštų suaukimo to susirinkimo.

Mūsų kunigėlis nusprendė net du piknyku šimet laikyti: vieną 4 liepos, o kitą besibai- giant vasarai, dabar norėjo piknyką pradėti su iškilme, su apvalkščiojimu parapijonų ir drangysčių; vienas draugystė, užprašyta per pa- stuntinį, netik atsisakė, bet dar darė išmetinėjimus už

išsiojimą ant S. L. A. Kaip girdėt, tai tik viena Dr. t. š. Juozapo, susidedanti iš kelių sanarių, dalyvaus piknyko apvaikšiojime. 25 d. berzelio tos draugystės sanarys, S. Stankovičia, likosi peršautas airišio, pašautasis į antrą dieną dievui vėl atidavė. Mat abudu girti buvo karčiamoj ir susipyko už cigarę. A. a. Stankovičio laidotuvis buvo 1 d. liepos, bet Dr. t. ne dalyvavo laidotuvis draugo žuvusio tokiu būdu.

Negerai mūsų broliai daro, kad taip paskendę girtuoklytėse.

Vietinis.

Iš Kensingtono, Ill.

Lietuvių čia yra diktas burelis ir kas metai skaitlius jų dauginasi. Yra čia net trys draugijos. Jeigu ne tos praeikto alinės, lietuviai but pagyrimo verti, jie, kaip girdėt, jau žada atsiskirti nuo So. Chicagos bažnyčios, nori pasistatyti savo loconą. Tas jų užmanymas, vienok, turbūt negreit išsipildys, nors prie gero noro tas ne būtų labai sunku. Aukų tėvynės reikalams, teisybė, ne buvo girdėt renkant, kadangi nėra kam paraginti, o be pradžios nieks nesidaro.

Yra čia 44 lietuviškos alinės, kurios nemažą daro blėdį. Į laikraščius teipgi ne kurie žiūri šnaria akia, yra ir skaitant. Čia man labai įstabiū pasirodė, kad mūsų broliai, nežinau ar tai visur, teip maisto savo kalbą su anglišką, nors jau ji gana sumaišyta su lenkišką. Tas fodo, kad reikia mums mokslinės labiau kaip visko.

Ten pribuvęs.

Iš Livingston, Ill.

Darbai pas mus eina labai gerai. Lietuvių skaitlius didinasi.

1 dieną liepos susitvėrė čia Susivienijimo Lietuvių Amerikoj kuopa. Prisirašė 11 sanarių. Yra čia keletas davatkų familijų ir davatkas laiko ant burdo. Jos keikia Susivienijimą, vadina jos sanariūs socialistais, bedieviais ir šliuptyniais (geriau ant davatkų žaunų ne paistyti. Rd.). Keikia skaitančius tautiškus laikraščius.

Mokslinius zakristijonas keikė mus, kad pereitę žiemą sudėjome kelis doliarus revoliucijos reikalams ir klausė rodos kunigo Šlamo. Kunigas Šlamas atsakė, jog gerai daro aukaujanti. Zakristijonas perpyko ir už tai neina velykinės pas kunigą Šlamą, bet važiuoja Chicago pas Kriauciūną. Jis neaukavo nė cento tautiškiems reikalams, už tai aukauja kitokiems reikalams. 6 d. berzelio Edersvillės korte buvo prova už nušovimą V. Strungio. Kada sudžia pašaukė minėtą dievočių, tas pasipriešino, purtydamas galvą. Sudžia už tai uždėjo bausmę \$27.50.

Livingstonietis.

Iš Baltimore, Md.

Loyoles kolegijoj, už iškalbą, šimet laimėjo pirmą dovaną. Taip iš pravardės galima manyti, lietuviai, A. J. Galinai. Ar jis ištikio lietuvis, užlaikęs lietuvišką gvasią, mes nežinome. Žinia apie tą atsitikimą mums atsiusta laiške angliškai rašytame.

Iš Brooklyno, N. Y.

Užėjimau nr. 26 „Lietuvos“ korespondenciją iš Brooklyno. Dang melagysčių p. Bijunas apskelbė visuomenei. Neiškęsdamas, noriu parodyti, jog ne visur yra teisybė.

Apie draugystę Simano

Daukanto p. Bijunas gali ne vadovus kaltinti, kad mažai ką veikia.

Klausiu p. B., dėlko pakriko Mildos Dainininkų Dr. t. nuo Simano Daukanto Dram. Dr. t. atsiskyrusi? Ar S. D. D. Dr. t. tame kaltė? Norėčiau teipgi žinot, ką Bukšnaitis nuveikė, ar ką prikėlė J. Neimontas iš tinginijavimo, nors sutvėrė daininkų chorą. Klausiu pp. Bijuno ir Bukšnaitio dėlko choras turėjo išnykt? Ar ne dėl Bukšnaitio kaltės? Kas pagimdė tuos nesutikimus tarp Neimonto ir Bukšnaitio? Ar ne Bijunas su Bukšnaitiu?

Nėra nė jokios teatrališkos kuopelės, išskiriant S. Daukanto D. Dr. t. ir L. L. P. A.; 19 kuopos draugai negali pasidaryt kuopelė, kadangi iš šalies ne priimami, vien draugai 19 kuopos L. S. P. A. Apie S. Daukanto D. Dr. t. atloštą teatrą 28 d. balandžio reikia pasakyti, kad Bijunas negerai tēmijo, kaip teatras buvo loštas: „Kovoje už laisvę“ Bukšnaitis prašė atlošę (o ant ko tas prastumas rėmėsi? Reikia tą visada parodyti. Be to ne peikimai, ne gyrimai neturi vertės. Rd.), iš ko turėjo daug juoko publika. Atsistojas vidury scenos, tarė sudiev, galvą perkreipęs, ir publika tyčiojosi iš tokio artisto (tame ne blogo, ne pagyrimo verto ne matyt. Ar nėra nieko svarbesnio? Rd.). Per velikas lošiant, publika ramiai užsilaike, bet loškiai silpnai atlošė, vien demonstracija padailino visą teatrą. Birutės chorui ant teatro stoka buvo „basų“, tai Bukšnaitis ejo pagalbon ir sugadino visą giesmę (koki būdu? Tą reikia išrodyti, nes kitai sumanus skaitytojai many, kad čia yra tik partiška kova. Rd.).

10 d. berzelio lošė 19 kuopos L. S. P. A. draugai ant antro L. S. P. A. susivienijimo. Bukšnaitis knygetes dalino ir dviem loškam vie-nokias knygetes davė, per ką ir vardo nustojo (?). Teisingai p. B. gailėstauja, kad nėra sutikimo tarp vietinių dirigentų, tik ir tame susiklysta: Bukšnaitis du chorą mokina, moteriškame chore yra apie puspenktos moterės, o vyriškam 3-4. Neimontas suvisai liovėsi ir duoda platų kelią Bukšnaitiui. Bijunui. Bukšnaitiui pina rožių vainiką, o visuomenė mano kitaip (tame tai ir vargas, kad tą visuomenę, kur kas nori, ten stumia ir ką nori, tą jai įkalba. Rd.).

Lebrikas.

Iš Waterbury, Con.

17 d. berzelio latviai parengė ant farmos pasilinksmimą su prakalboms ir deklamacijomis, ant kurio užkvietė ir lietuvius. Prakilbos buvo kalbamos: latviškai, maskoliškai ir lietuviškai. Pasilinksmimas buvo su rengtas surinkimui pinigų keliolai vieno ateizmojusio latvio revoliucionierio tėvynei, kad vėl galėtų kovoti su caro valdžia. Aukų sumetė \$91.45, kaštų pasidarė \$19.25. Gryno pelno liko \$72.20. Ant pasilinksmimo buvo tik 55 ypatos, bet kalbos apie revoliuciją teip sukrutino širdis susirinkusių, kad jie nesigailėjo aukų. (Aukautojų vardų negarsiname, kadangi juos privalo garsinti tik pinigus priėmė. Dviejose gi vietose tą pačių aukų negalima garsinti. Rd.).

Kadangi lietuviai ir latviai tveria vieną tautišką šeimyną, jie giminingi viens kitams, tai priderėtų lietuviams labiau susitarti su latviais ir išvien kovoti su utikusia caro valdžia.

Visiems aukavusiems istarame sirdingą acin ir šaukia me: visi pasaulės praleitarijai susivienykime!

Adolf A. Walroden.

Iš Picton, Cal.

Čia mus mažas burelis, bet skaitydami laikraščiuose žinias, kaip lietuviai kitur deda aukas visokiems reikalams ir mes ne panorėjome apsi-leisti. Sudėjome 4 dol. kankiniams, nukentėjusiems už revoliuciją. Nors mus čia mažas burelis, bet mes ntarėme paukaut po kelis centus sušelpimui brolių vargą kenčiančių ir kraują liejančių už Lietuvą (taigi išpulti, kad auka ta paskirta kankiniams ir revoliucionieriams. Mestume gerai pasiskirti, teipgi nurodyti, jeigu auka turi būt skiriama revoliucijai, kokiai partijai? Rd.). Pinigus siunčiame „Lietuvos“ redakcijon ir prašome perduoti į tikras rankas (vardai aukautojų ir jų aukos pagarsintos kitoj vietoj. Rd.).

Lietuvių yra čia dvi apsi-vėdusį porį ir tris pavienį. Jonas Skirbavičia.

Iš Providence, R. I.

18 d. kovo šių metų susitvėrė čia lietuviška parapija Visų Šventų. Iš tarpo parapijonų likosi išrinktas komitetas vedimui parapijos reikalų: pirmsėdžiū — Izidorius Gudaitis, jo vietininku — Mikolas Pakonis, protokolu — raštininkas — Jonas Strupickas, finansų raštininkas — Ciprijonas Butkevičia; kasie-ris — Mikolas Zubrickas. Mit-ingai laikomi pirmą nedėli-dienį kiekvieno mėnesio, 2 val. po pietų pn. 12 Olney-ville Squ.

Jau lup penkių metų mes norėjome čia sutverti parapiją, bet mažai buvo lietuvių, per šiuos vienok metus skaitlius jų užaugo iki 800. Čarteris išimtas ant vardo korporacijos. Sulyg čarterio, visa rėda turi būt vedama pačių parapijonų.

Iki šiol mus išnaudojo lenkiškas kunigas. Ir šimet jis norėjo gerą biznį padaryt iš velykinės išpažinties, bet nepasisekė. Vyskupas lietuviams partraukė kunigą Leoną Tele iš Nashuos ir apreiškė, jog išpažintis turi būt udyk. Lenkų kunigas vie-nok užsimanė nuo kiekvieno imti po 6 dol. ant metų, tai galėšes eiti išpažinties. Bet lietuviai nedavė pinigų nė lenkų kunigui, nė kunigui Tele, išėjo iš bažnyčios ir nusistatė komitetą pas vyskupą pasiskųsti. Tas pagalbėjo: lietuviai atliko išpažintį už dyk. Bet kunigas Tele, ar pamokys lenkų kunigą, ar pats sumislįjęs, per pamokslą išpludo lietuvius visokiais negražiais vadais, kitus net vadais apšaukė visokios veislės niekšais, kaip antai J. Gudaitį (jeigu teip, tad įleistieje geriausiai padaryt, jeigu kreiptųsi į sudį laikraščiai neturi juk galės bauto kaltus. Rd.), iškelkė visą parapijos komitetą, išniekino jo sanariūs visokiais blaiviausiais vadais. Mat komitetas kunigeliui ne davė iš bažnyčios biznį daryti, tai už tai jis jam atkeršijo.

Providence Darbininkas.

Iš Baltimorės, Md.

Terp čianykščių lietuvių yra gražiai besielgianti, užsi-pelnanti ant pagyrimo, bet yra ir negražiai besielgianti ir blėdį daranti, skriaudžianti visus lietuvius. Gėda tiems, kurie ne stoji į dirbančių eiles, bet stabdo darbus kitų! Prie tokių blėdį darančių reikia pirmiausiai priekaityti mūsų salininkus, kurių ant lietuvių negu reikia, kad nėra, arba kad tokio vi-sai neturi. O vienok lietuviški salininkai tik iš lietuvių, viski salininkai tik iš lietuvių gyvena, svetimi jų ne palaiko, ypač nepalaiko lietuviški salininkai angliškai kalbanti.

Yra čia ir daug moterų ir merginų negražiai besielgiančių. Jų nematyt veikiant ką nors mūsų tautos labui. Ne skaito nė laikraščius, nė knygų, pakanka joms mal-daknygės. Neturi nė jokios draugystės arba kokios nors kitokios organizacijos. Skaitymą užstoja dinerka. Pasigerusios, vaidus kelia. Išskyrus mažą skaitlių geresnių, kitas galima vadinti prazuties vaikais. Nėra tos dienos, kad nebūtų areštavimų tarp lietuvių, o vjs dėl moterų, arba per jų prisidėjimą. Vieną iš tos piktųjų veislės moterų pabaudė vyras. Ji mat norėjo mažą dukrelę išrukyt: užkūrė cigų, paliko puodą ir mažą dukrelę, o pati išbėgo pas kaimynus. Pilnas kambarys priruko dūmų. Ant laimės, į laiką parėjo vyras ir užtai užmokėjo pačiai. Ji liepė vyrą areštuot. Sudas prova ant toliau atidėjo. Mūsų moterelės ir mergelės gražiai pasirėdžiusios, tik gaila, kad negražiai elgiaisi. Jų visai užmiršo apie Lietuvą ir apie jos reikalus nesirūpina. Nėgirdi balso brolių ir tėvų šaukiančių pagalbos!

Laikas jau meti visus blo-gus papročius ir griebtiesi ko geresnio.

K. M.

Iš Wanamie, Pa.

4 d. liepos septyni vaikai norėjo šanti su dinamitu. Eksplozija penkis ant vietos užmušė, o du mirtinai sužeidė: Juozo Racumo du sunus 12 ir 15 metų lietuvių užmušė; Stačio Lietuvninko vienas 12 metų — užmuštas; Motiejus Stankovičiaus vienas 13 metų — užmuštas; Jono Savos, lenko, vienas 15 metų — užmuštas. Juozo Šukviečio du mirtinai sužeisti, nu-žėsti į ligonbutį: jų nutraukė rankos ir kojos. Juozo Šukviečio vienas vaikas ligonbuty pasimirė.

P. Sarpalius.

Protestas lietuvių iš Thorpe, Wis., apeliinkės.

Mes, žemiau pasirašę lietuvi, patėmijome iš laikraščio apie prašalinimą, ant vyskup Roppo priskyrimo, jog vietos vikaro Sv. Jono bažnyčios Vilniuje kun. Juozapo Ambrazevičiaus už pildymą pareigų, vien dėlto, kad kun. Ambrazevičius darbuojasi labui mūsų tautos ir kad jis tikras Lietuvos mylėtojas, nepasiduoda lenkbanams.

Mes protestuojame prieš tokį vyskupo pasielgimą, kuris, misdamas iš lietuvių triušis, juos persekioja ir skriaudžia pikčiau negu maskoliški zandarai.

Mes protestuojame ne tik prieš šitą vyskupo Roppo pasielgimą, bet mes protestuojame abelnai prieš vyskupą, laikome jį už netinkantį užimti katalikiško vyskupo so-

stą Lietuvos sostapilę. Mes velytume visiems sekti mūsų pavelksą, tegul visi Amerikos lietuviai protestuoja to, kol vyskupas Ropp nepasipriešina nuo ne atskandios vietos, kol lietuviai katalikai neapreturės mylintį savo tėvynę vyskupą. Vyskupas E. Ropp lietuviams ne vyskupas, bet lenkomanų ir judašimčių generalas, o pralostas Antonavičius jo pulkavinkas. Jeigu jie apieštų bažnyčias ir stotų eilėse savo kareivių, tai juos Lietuvos žmonės geriau pažintų.

Mes, visi Thorpo lietuviai, istarame tokią panieką vyskui E. Roppui, kiek jis nekencia mūsų tautą. Kunigui Juozapui Ambrazevičiui pripažįstame garbę už jo pasisventimą labui mūsų tautos. Lai jis buva kantrus ir drąsus ir toliau laistropiai darbuojasi mūsų tėvynės labui. Lai gyvuoja kun. Juozapas Ambrazevičia, paniekintas lai buva vyskupas Ropp!

Thorpo aplinkinių lietuvių: Jonas Kurtinaitis, T. Kavaliauskas, L. Aleksandravičia, F. Aleksandravičia, F. Mikolainis, J. Mikolainis, A. Senvickas, M. Šneideris, Jonas Kurtinaitis,

B. 91, Thorp, Wis.

Protestas prieš vyskupo Roppo pasielgimą su kunigu Ambrozivičiu garsina „Vilniaus Žinios“. Geriausiai juos talpinti vienoj vietoj, kadangi patilpusių Amerikos laikraščiuose gal nė vyskupas Ropp, nė kun. Ambrozvičia neskaitys ir nieko apie juos nežinos.

Rd.

Centr. Kom. Revol. Selp. reikaluose.

„Kovo“, „Vienybės“ ir „Lietuvos“ patilpo tuli už klausimai Baltimorės L. S. P. A. kuopos apie pasielgimą C. K. R. Š.

Nuo patalpinimo minėto straipsnio praėjo keletas savaičių ir nors aš ypatingai rašiau p. prezidentui ir kasieriui apie išaiškinimą to dalyko visuomenei, iki šiol, apart p. Šerno, niekas ne atsiliepė. Budamas sanariu to komiteto, galiu pridurti tik tai tiek, o daugiaus, tiktuos, padarys kasierius, kaipio žymiausia ypata tame klausime.

Su vardu mes, t. y. kasierius, susišnešim sekretorius, patarėjai iš iš nieko neturime. Ant susirinkimo C. K. R. Š. ruimė prie lietuviškos bažnyčios, kuriame dalyvavo, apart viso C. K. R. Š., Dr. Šilupas, kun. Kaulakis ir Dr. Matulaitis, nutarė, prieš norą prezidento, p. Pezoso, vadinties Centrališku Komitetu Revoliucijos Selpimui, ir teip vadinomės iki šiai dienai. Teisybė, p. prezidentas pradėjo balandžio išsiuntinėjo į visus lietuviškus laikraščius „Atsiskaitimą į lietuvišką visuomenę“, kuris ir patilpo laikraščiuose (apart „Žvaigždės“). Ten, terp kitko, jis sako: komitetas, išrinktas ant seimo, legališkai vadinsis „Centr. Kom. Selpimo Tėvynės“. Bet po tuom raštu buvo parašas vieno p. prezidento, dėlto su juom nieko kiti sanariai komiteto neturi.

No. 17 „Vienybės“ tilpo „Ištrauka atskaitos“ Centr. Kom. Reik. Tėvynės. Jau čia ne Selpimui, bet reikaluose. Ta ištrauka, nors teisinga, bet ir čia kun. Pezosa yra ranka pridėta. Visos atskaitos yra mano rašytos ir rokundos sutrauktos, taigi ir galiu pasakyti, jog niekad vardo nemaninau, o is rašiau inicijalus C. K. R.

Š. Ta atskaita buvo parašyta, sutvarkyta ir pasigusta p. prezidentui pasirašyti ir pasigusti p. Šernui pagarsinti. Atskaita tilpo, regis 16 num. „Lietuvos“, su prierašu, idant kiti laikraščiai atkartotu. Ir ten buvo atskaita nuo C. K. R. Š., o ne nuo kito. „Vienybės“ gi atskaita patilpo pilna, bet prierašas sutrumpintas, ir vietoj parašo sanarių komiteto, buvo vien parašas kun. Pezosa, taigi iš to galima manyti, jog p. prezidentas, nutraukęs kopiją nuo originalo, sutrumpinęs prierašą ir perkeitęs užvardinimą komiteto, pasiuntė „Vienybės“ pagarsinti. Nors negerai mainyti didumos nutarimus, nors tai darytų prezidentas, bet vardas mažai ką teiseikia, viską padaro darbai, o už darbus, žinoma lauksime hausmės ar pagyrimo.

Kaslink pinigų išleistų ant seimo ir Mass-mitingo \$94.78, nėra nieko teip labai peikti. Ant seimo reikėjo ženklelių, užkvietimų, buvo susirakinėjimai etc., o ant Mass-mitingo svetainė, muzikantai ir rasi kitos mažos išlaidos, taigi tuos kaštus turėjo kas nors panešti, o tą vargį kas but daręs iš savo kišenius; togidėl iš tų \$294.03, surinktų ant Mass-mitingo, minėti kaštai buvo nutraukti, o likusieji pinigai atiduoti revoliucijos fondan, be jokio paskirstymo, ar nurodymo kur perduoti. Bet kad pinigai buvo renkami po priedanga revoliucijos tai, žinoma, jie turėjo ir eit revoliucijai ir aš negaliu pasakyti, ar mes turėjome tiesą iš likusių \$219.25, nieko nesi-klausę, o net nė tarp savęs nesusitarę, išleisdinėti ant „Typewriting“, „Atspausdinimo“, „Išsiuntinėjimo“ revoliucijos ir „Surety Bonds“.

Prieš suformulavimą atskaitos, aš imu nuo kasieriaus sutrauką įplankimų, kuriuos sulyginu su savo knygoje užrašytais ir podraug prisuntę jis žinia, jog jau išmokėta už šį ir tą namieje. Negalima buvo nieko kito daryti, kaip paduoti į atskaitą, kad jau išmokėta tiek ir tiek. Kas kasieriui davė prisakymą išmokėti už typewriting, spandą, expediciją, aš nežinau, o kaip kalbėjau su p. Šernu, nė jis apie kokias typewritingas arba atspausdintas revoliucijas nieko nežino, nė jų matėm, apart patilpusio „Lietuvoje“ su surankiotais parašais, kas buvo už dyk. Apie tą turi pranešti kasierius kalpo veikianti ypata tame dalyke.

Apart to visko, prisiminus apie revoliuciją, galiu pridurti, kad ji neturi jokios vertės, nes ji yra ne balsu seimo, bet tulį individualų arba dalies seimininkų, ką liudija ir parašai po ja. Kad revoliucija būtų legališkai seimo adoptuota, po ja tur but parašai seimo pirmsėdžio, arba jo pagalbininkų, ir sekretorių. Dabar pasirašęs prezidentas C. K. R. Š., kurs laike seimo buvo tik vienu iš delegatų ir su adoptavimu ir legališkų pripažinimu revoliucijos nieko bendro neturi; p. T. R. Duda, dabartinis C. K. R. Š. kasierius, teipgi delegatas, o ne seimo viršininkas; p. Daukšys, kursai yra vienintelis legališkai užtvirtintojas revoliucijos, bet akivaizdų dviejų nelegališkų, jo funkcija neturi vertės. C. K. R. Š. buvo išrinktas po priemimui ar atmetimui revoliucijos, taigi kokią jis turi tiesą liudyti ant jos, kad jis pats yra gimes paskiau revoliucijos, taigi ta revoliucija yra „null & void“ ir ant jos apspaudinimo, išsiuntinėjimo, etc. išleisti pinigai yra vien

pasibovijimas su visuomene centu. Už tą atsakyti aš atsiskau, o išaiškinti dalykų stovį užkviečiu pp. prezidentą ir kasierių, idant parodytų visuomenei teisybę, kad nepultume vėl į tokius vaidus, kaip nelaimingos atminties mūsų pirmtakunas C. K. R. Šelp.

Finansų sekretorius, F. J. Bagočius.

P. S. Laikraščiai, patalpinę Baltimoriečių atsiliepimą, ar ne malonėję patalpiut ir šį paaiškinimą? Bg.

Atsiskaitimas į gyvenančius Amerikoje lietuvius.

Broliai! Jūs gyvenate laisvoje žemėje. Nevarzo ten jūsų sąžinių, nedrasko butų, neareštuoja už teisingas prakalbas, nekemsą į kalėjimus ir geresnį turite duonos kasnį. Bet kodėl dauguma jūsų užmiršo savo Tėvynę Lietuvą? Kodėl jūs užmiršote tą šventą žemę, kuri jus išauklėjo, tuos takelius, kuriais jus, mažutėliais budami, vaikčiojot, tuos puikius pilekalnius ir tuos laukus, kur jus tėvai ir tėvų tėvai tiek prakaito praliejė, tiek vargo padėjo ir gynė jį nuo priešų? Kodėl jūs užmiršote apie tuos brolius, kurie, gyvendami Lietuvoje, kovoja už jos gerovę ir nori ištraukti ją iš priešų nagų? Bet sunku mums, kovoti, kadangi mes gyvame tamsybėje ir reikia mums kovoti ne tik su priešais, bet ir su savaisiais. Savo brolių šiais metais reikia labiau bijoti, negu policistų, nes visi išdavėjai tai mūsų broliai lietuviai. Jie išdavė daugybę žmonių, kuriuos paskiaus sukimšo į kalėjimus.

Kiekvieną apsiškaičius, susipratęs vadina socialistu, bažnyčių vertėjų, bombų dirbėju... Nenori klausyti jokių patarimų.

Visa Lietuvos inteligentija darbuojasi, kiek galėdama, šaukia visus į vienybę, bet tokiuose audros laikuose daug darbo nueina per niek. Ir teip, mūsų inteligentija nebegali apimti visų kampų, negali išvaikyti tų rūkų, kurie apgnė Lietuvą, negali atverti visiems akių, kadangi trūksta jai spēkų. Praeikta despotiškas jungas nuvargino visus, bet ne visi atjaučia ir ne visi supranta apvertinę savo padėjimą.

Dėlko teip yra? Ar ne dėlto tik, kad mūsų broliai lietuviai mažai skaito laikraščius, mažai suprauta jų naudingumą, todėl ir tebiskursta tamsybėje.

Broliai-amerikiečiai! Jūs gyvenate laisvame krašte, jus matote, kaip apsvietė žmonės ten gyvena, todėl nežmirskite vargingai gyvenančių Lietuvoje jūsų brolių lietuvių. Padėkit nuvaikyti iš tos šventos žemės rūką, sėkite šviesą.

Gal diena po dienos manote grįžti į savo Tėvynę Lietuvą, tai gi sunku bus tuomet jums gyventi tarp tamsių savo brolių. Gal jau ne vienas iš jūsų galvojo, kaip mums pradėti, kaip traukti iš tų vargų? Aš gi atsišaukiu į jus: „Broliai, nėra tos parapijos, nėra to kaimo, kad bent vienas nebūtų iškėlaves Amerikon, kurs paliko čia brolius, seseris, tėvus, kaimynus ar geres draugus. Todėl, broliai, nepasigailkite keleto skatikų savo brolių apvietimui! Kiekvienas iš jūsų persikrinkite į Lietuvą savo tėvams, broliams ar draugams nors po vieną kurio nors išemancio Lietuvoje laikraščio egzempliori.

Jau antri metai, kaip atsidarė mūsų šviesos langas, jau antri metai eina Lie-

tuvoj „Vilniaus Žinio“ dienraštis, kuris ne į vieną butą jau įnešė šviesos spindulius, kurs ne vieno širdyje sužadino užslusius tautiškus jausmus. Teip pat gruodžio mėn. 1905 m. pradėjo eiti sanvaitinis laikraštis „Lietuvos Ukininkas“ ir gegužio mėn. šių metų pradžioje pasirodė darbininkams ir bežemiams ir mažžemiams skiriamas savitraštis „Naujoji Gaidynė“. Išėina teip pat dar keletas sanvaitinių laikraščių.

Todėl, broliai, kas kokią aprinkę, siųskite į Lietuvą savo namiškiams arba geriems pažįstamiems. Vaikykit, broliai, tuos ruko debes, kad pagrižus jums į Lietuvą, ramiau būtų žiūrėti įsvintanti Lietuvai dangų.

Ne vienas gal iš jus pasakykite, kad nusiųskite keletą skatinių ir tegul sau persiųzdina patinkanti laikraštis. Bet man rodos, kad geriau sia pinigų siųsti į redakciją ir nurodyti adresą kam siųsti, nes mūsų žmonės, nesuprasdami laikraščių naudingumo, neparsiųzdina jų, o apvers pinigų kiotikoms reikalams.

Sunki mums kova, truksta šviesos ir silpsta spėkos. Broliai-amerikiečiai, gelbėkite! Jūsų gyvenantis Lietuvoje brolis

Ignas Bičkunas.

P.S. Geistina būtų, kad tą straipsnį perspaudintų visi Amerikos lietuviški laikraščiai, idant plačiau apie tą žinotų.

Antoriaus prierasas.

Is svetimų laikraščių.

Rusų laikraštyje „Svobodnoje Slovo“ randame gana įdomų laišką į redakciją, kurį skaitome savo pareiga pranešti skaitytojams:

„Vilniaus provokatoriai vėl sumanė paleisti į tamsią minį naują provokaciją, bet dabar ne prieš žydus, bet prieš lietuvius. Dabar skelbiama visame mieste, kad lietuviai buk procesijos metu turėjo dvi bombas, kuriomis norėjo užmušti pralotus, kad lietuviai prikalbinėjo kokius ten niekšus sumušti vyskupą Roppą už tą, kad jis užsimana ne savo darbus, kad lietuviai eina nelegališkais keliais prieš vyskupą Roppą ir tt.

Siuo laišku, mes, lietuviai, protestuojame prieš tokių paskalų platinimą, kurias negalime pavadinti kitaip, kaip tik „provokacija“. Lietuviai nesigriebia tokių priemonių ir veda dorą ir atvirą kovą už skriaudžiamas mūsų politiškių priešų tautos tiesas“.

Lietuviai.

Čiurlianis.

Varšavoje yra dailės mokykla. Perna, pasibaigę metams, mokyklos valdyba įtaisė savo mokinių darbų parodą. Tarpe visų išstatytų darbų kiekvieno lankytojas akis pritraukdavo ir suturėdavo savo mistiškai-simbolišką turinį, nepaprastai savotiškų temų supratimu ir įvykdymu ir savotiškų koloirų — darbai mūsų tautiečio, Mykolas Kanstantino Čiurliano. Bet apie tai nė vienam lenkiškam laikraštyje nebuvo paminėta. Vienas mano pažįstamas, pašnabzdoms, prasiarė, buk dėlto nerasą, jog tepliorius lietuvis, mat, esą pravarde „Čiurlianis“ nenkiant. Nėstebėta: tai paprasta lenkų politika: Moniuskos „Halka“ dvyliką metų gulėjo palėpėje tikrai dėlto, jog buvo lietuviu rašyta, kol Peterburgo laikraščiuose nepagyrė operą: „Raganos“ (tokios jo operos nėra. Rd.), o pro Čiurlianį pra-

eiti nepatėmijus jo darbų, buvo sunku bešališkiems žiūrėti. Tai geriausia apsiirėškė šiuose metuose.

Šmet visi pernykščiai Varšavos dailės mokyklos mokinių darbai tapo nusiųzdinti Petropolyj. Apie tų darbų parodą buvo gana plačiai rašyta dviejuose tenyksiškuose laikraščiuose: „Peterburskij Listok“ ir „Birževyje Viedomosti“. Pirmamjam buvo daug daugiau rašyta ir labiau Čiurlianis išgirtas, bet aš paduosiu tikrai tą, kas buvo rašyta pastarajam „B. V.“ (No. 9266, balandžio 30 d. 3 m.) nes tai rašė žinomas, rimtas ir labai šykštus pagyrimuose kritikas N. B. S. Čia turiu pabrąukti, jog iš visų Varšavos Dailės mokyklos mokinių, kritikas mini tikrai vieną Čiurlianį ir, kalbėdamas apie visos mokyklos išstatytus darbus apskritai, atskirum ilgokai ir gana plačiai susilaiko prieš jo vieno darbus. Štai ką jis rašo:

„Kalbėdamas apie Varšavos dailės mokyklos mokinius, jokiū būdu negaliu užtyletti apie ilgą seriją fantastiškų pastelių Čiurliano. Čiurlianis, lietuvis, Sta-brauk, mokyklos direktorius, sako, jogei Čiurlianis, apart to, yra ir muzikas, baigęs dvi konservatorijas. Jojo muzikališkumu galima išaiškinti ir jo mistiškai miglotą tvėrimą. Iš syk jauti ir regi prieš save įpratusį svajoti skambiais dailininką. Regis, jog iš to Čiurliano išsirds savotiškai ypatingas dailininkas. Net dabar, savo dailės truso aušros metu, jisai yra suvis savotiškas: nieko nepamėgdžiodamas, skina sau ir taisy kelią. Čia ant parodos yra ir jo paveikslas (portretas), pieštas jo draugo. Kokia tai priakili galva su tokiomis išmintingomis ir priakiliomis akimis.

Čiurlianis tyriausias panteistas. Visu savo išmislumu jisai tarnauja gaivalingai ir deivuojamai gamtai, tai ramiai ir šviesiai, nusišpjosia, tai vėl rusčiai, baudžiančiai, susiraukusiai. Ikis Čiurlianis yra dailininkas tikrai nedaugeliui, kaip ir bendratautis Baleslavas Biegas. Jame yra daug liudno, nedakalbeto, kaip ir skambiuose. Ne veltui Čiurlianis yra muzikas.

Jo darbų eilė prasideda pasteliais, turinys kurių yra pasaulio sutvėrimas. Iš pačių pradžių bekrastė-begalė tamsa. Ir jus matot, kaip toje baugioje tamsoje dunkso kokta tai šmėkliška milžiniška ranka. Vėlesnis pastelius jau chaosas. Prasidėjo koks tai slaptinas, nesuprantamas darbas tos šmėkliškos rankos, kurios jau nematyt. Toliau lukštenasi dangus, toliau krantai, vanduo. Iš vandens paviršiaus kyla lengvučiai pasakų rumai — miglų pilis. Ir tai vis supinta iš stebuklingų gėlių, lotosų, lelijų mainančių savo spalvą. O ore iš vos ženklų apibruksnių galima spėti didelę žmogiską galvą dailiaus, gimstančią grožę ir giedančią jam iškilmingą giesmę. Pasaulis sutvertas. Pagalios pradeda gyvuoti. Štai įniršus jura: nerimastinų jos sūtemoje šnekasi mušančios bangos — keno tai rankos. O aukščiau nerimastingai, rusčiai gaudžia varpai. Ir liudna darosi žmogui nuo jų nesulaikomo gaudimo. Po jurių audros, išvystame gėstantį saulėtą vakarą. Toje pati ranka, su tokiu baudžiančiu, galingumu mušasi vilnis, dabar rupestingai slenkia žaliomis lygėmis, lyg subraukdama ir

nusinešdama dienos epindulius. Ir tenai, kur jau ji praslinko — tamsu, o priakije da dreba ir mirga ant kalvų silpdamą saulės šviesa.

Paš Čiurlianį, kaip ir paš Biegą, ranka figuroja beveik visur. Ir suprantama: tvėrimo, grožio, rūstybės ir malonės ranka-simbolis. Ta pati ranka braukia per lygius snabzdancius miško medžių liemenius, tartum per kanklių stygas. Stebuklingas vaizdas nesuprantamų mistiškų miško balsų su jo lapų snabzdėjimu ir nakties ošimu.

Aš nepaminėjau nė dešimtos Čiurliano darbų dalies; per daug jų yra. O ir užmiršti žmogus juos greitai, kaip sapnus ir naktų svajojimus.

Dvilypinis vaizdas (diptikas) pieštas jau aliejiniiais dažais. Ant aukstos uolos, paveiksle rustaus nuogo barzdoto tėvo, sėdi Dievas. Suraukęs tirštus antakius, jisai iš molio lipina pagailėtai mažiulį žmogutį. O greta, nuožmiai mušdamas kuzkų pastelių Čiurliano. Čiurlianis, lietuvis, Sta-brauk, mokyklos direktorius, sako, jogei Čiurlianis, apart to, yra ir muzikas, baigęs dvi konservatorijas. Jojo muzikališkumu galima išaiškinti ir jo mistiškai miglotą tvėrimą. Iš syk jauti ir regi prieš save įpratusį svajoti skambiais dailininką. Regis, jog iš to Čiurliano išsirds savotiškai ypatingas dailininkas. Net dabar, savo dailės truso aušros metu, jisai yra suvis savotiškas: nieko nepamėgdžiodamas, skina sau ir taisy kelią. Čia ant parodos yra ir jo paveikslas (portretas), pieštas jo draugo. Kokia tai priakili galva su tokiomis išmintingomis ir priakiliomis akimis.

Čiurlianis tyriausias panteistas. Visu savo išmislumu jisai tarnauja gaivalingai ir deivuojamai gamtai, tai ramiai ir šviesiai, nusišpjosia, tai vėl rusčiai, baudžiančiai, susiraukusiai. Ikis Čiurlianis yra dailininkas tikrai nedaugeliui, kaip ir bendratautis Baleslavas Biegas. Jame yra daug liudno, nedakalbeto, kaip ir skambiuose. Ne veltui Čiurlianis yra muzikas.

Jo darbų eilė prasideda pasteliais, turinys kurių yra pasaulio sutvėrimas. Iš pačių pradžių bekrastė-begalė tamsa. Ir jus matot, kaip toje baugioje tamsoje dunkso kokta tai šmėkliška milžiniška ranka. Vėlesnis pastelius jau chaosas. Prasidėjo koks tai slaptinas, nesuprantamas darbas tos šmėkliškos rankos, kurios jau nematyt. Toliau lukštenasi dangus, toliau krantai, vanduo. Iš vandens paviršiaus kyla lengvučiai pasakų rumai — miglų pilis. Ir tai vis supinta iš stebuklingų gėlių, lotosų, lelijų mainančių savo spalvą. O ore iš vos ženklų apibruksnių galima spėti didelę žmogiską galvą dailiaus, gimstančią grožę ir giedančią jam iškilmingą giesmę. Pasaulis sutvertas. Pagalios pradeda gyvuoti. Štai įniršus jura: nerimastinų jos sūtemoje šnekasi mušančios bangos — keno tai rankos. O aukščiau nerimastingai, rusčiai gaudžia varpai. Ir liudna darosi žmogui nuo jų nesulaikomo gaudimo. Po jurių audros, išvystame gėstantį saulėtą vakarą. Toje pati ranka, su tokiu baudžiančiu, galingumu mušasi vilnis, dabar rupestingai slenkia žaliomis lygėmis, lyg subraukdama ir

Jo darbų eilė prasideda pasteliais, turinys kurių yra pasaulio sutvėrimas. Iš pačių pradžių bekrastė-begalė tamsa. Ir jus matot, kaip toje baugioje tamsoje dunkso kokta tai šmėkliška milžiniška ranka. Vėlesnis pastelius jau chaosas. Prasidėjo koks tai slaptinas, nesuprantamas darbas tos šmėkliškos rankos, kurios jau nematyt. Toliau lukštenasi dangus, toliau krantai, vanduo. Iš vandens paviršiaus kyla lengvučiai pasakų rumai — miglų pilis. Ir tai vis supinta iš stebuklingų gėlių, lotosų, lelijų mainančių savo spalvą. O ore iš vos ženklų apibruksnių galima spėti didelę žmogiską galvą dailiaus, gimstančią grožę ir giedančią jam iškilmingą giesmę. Pasaulis sutvertas. Pagalios pradeda gyvuoti. Štai įniršus jura: nerimastinų jos sūtemoje šnekasi mušančios bangos — keno tai rankos. O aukščiau nerimastingai, rusčiai gaudžia varpai. Ir liudna darosi žmogui nuo jų nesulaikomo gaudimo. Po jurių audros, išvystame gėstantį saulėtą vakarą. Toje pati ranka, su tokiu baudžiančiu, galingumu mušasi vilnis, dabar rupestingai slenkia žaliomis lygėmis, lyg subraukdama ir

Jo darbų eilė prasideda pasteliais, turinys kurių yra pasaulio sutvėrimas. Iš pačių pradžių bekrastė-begalė tamsa. Ir jus matot, kaip toje baugioje tamsoje dunkso kokta tai šmėkliška milžiniška ranka. Vėlesnis pastelius jau chaosas. Prasidėjo koks tai slaptinas, nesuprantamas darbas tos šmėkliškos rankos, kurios jau nematyt. Toliau lukštenasi dangus, toliau krantai, vanduo. Iš vandens paviršiaus kyla lengvučiai pasakų rumai — miglų pilis. Ir tai vis supinta iš stebuklingų gėlių, lotosų, lelijų mainančių savo spalvą. O ore iš vos ženklų apibruksnių galima spėti didelę žmogiską galvą dailiaus, gimstančią grožę ir giedančią jam iškilmingą giesmę. Pasaulis sutvertas. Pagalios pradeda gyvuoti. Štai įniršus jura: nerimastinų jos sūtemoje šnekasi mušančios bangos — keno tai rankos. O aukščiau nerimastingai, rusčiai gaudžia varpai. Ir liudna darosi žmogui nuo jų nesulaikomo gaudimo. Po jurių audros, išvystame gėstantį saulėtą vakarą. Toje pati ranka, su tokiu baudžiančiu, galingumu mušasi vilnis, dabar rupestingai slenkia žaliomis lygėmis, lyg subraukdama ir

Spraulys. (Is „V. Ž.“)

Mikė Blug. Atsiųstos pasakos visiems pažįstamos, į laikraštį neiti.

Susilvenijimo reikalai.

ATSISAUKIMAS Į SANARIUS S. L. A.

Godotini draugai S. L. A.! Gal jam daugelis žino apie mano nelaimę, patikusią 13 dieną gruodžio 1905 m. Vieni tą galėjo patėmėti laikraščiu „Lietuvos“, kiti, ypač artymesnėje, nuo žmonių galimoje tų gindė. Ant XXI seimo buvo paduotas prašymas pašelpo, bet kad prašymas buvo ne aiškiai išdėstytas, ne aiškiai buvo parašyta, ko aš reikalauju, tai seimas nutarė išmokėti pusę posmer-tinės, jei aš to reikalaučiau; Jeigu gi noriu pašelpo, tai turiu atsisaukti per Susiv. organą abelnai į visą Sus. Liet. Am.

Bet aš posmer-tinės nereikalauju, nes mano padėjimas yra toks, kad aš dar turiu viltį, bet darbininku kad ir netokiū, kaip pirma buvau. Mano nosis ir vienos ausies nervai su visu pagadyti, turiu galvoj užimą ir menką atmintį, galva svaigsta. Da bar dar esmi po gydytojų globa ir vartoju gyduoles.

Nelaimė, manę pasiekusi, atsitiko tokiu būdu: 13 d. gruodžio 1905 m., rytmetį, einantį į darbą, pagavo mane darbinis traukis ir sunkiai sužeidė į galvą (drange įėjus svetimtauti ant vietos užmušė. Po sužeidimui, per 3 sanvaites su visu neturėjau proto, bet paskui po truputį ji atgavau, visgi dar ir dabar ne tinku prie darbo. Sulyg gydytojų tvirtinimo, į 2-3 mėtus galiu bet vėl darbininku, bet jau ne tokiu kaip pirma buvau. Prova prieš kompaniją įnešė advokatas, bet perkrateinėjimas bus gal spalių mėnesį, o gal dar vėliau. Ir ar gausiu ką, tai vėl dar klausimas, o tuom tarpu reikia gyventi.

Esami vėdę, turiu vieną kūdikį. Aš turiu 32 metu. Atsisaukin į jus, garbus draugai S. L. A., meldamas pašelpo. Jeigu kiekvienas iš 6000 sanarių sudėtų nors po 1c., man sudėta pinigų sumą būtų didele pašelpa.

Jeigu katra kuopa nutartų manę gūselpti, išvengimui nereikalingų kastų sinutinėjimo pinigų, patarčiau siųsti drauge su bertainiais mo' keščiais ir man paskirtus centus centrališkam kasie-rui, J. Skritulskui, kuris, su taupines (jeigu godotinas kasierius panorės) man, arba 121mos kuopos viršininkams pasiųstų.

Pasilieku su vilčia, jog mano prašymo S. L. A. draugai ne atmes.

Franciskus Gudšauckas
P. O. Box 257
Clinton, Ind.

Redakcijos atsakymai.

C. H. POLUNSEVIČIUS, TYNE, PA. Laikraščiai talpina raštus apie vestuves vien tasyk, jeigu laike jų kas nors padaryta visuomenės labui. Paprastos, teip sakant privatis kas vestuvės, laikraščius, nē jų skaitytojas ne apeina, kaip ir visai privatiški keno nors reikalai. Jeigu ant mēnētų vestuvių būtų sudėta aukų ant kokių nors visuomeniškų reikalų, maloniai žinia tų patalpintume, be to talpinautų, būtų tikri juokai.

SKLENTI, KEORNY, N. Y. Žinios teisingos apie seimą, bet mums labai geistinos, bet atsiųstame rašte to nėra. Polemikos, be tikro aprašymo paties seimo, ne buvusi ant seimo būtų visai nesuprantamos, ypač kad jose užgriežiami nesvarbus reikalai, polemizuojama su kalbėtojais už mažumos, už žodžius ir išitarimus.

Apsireiškimai atmosferoj arba Meteorologija.

Pagal Prof. Wojekovą.

Pereidami į didesnes žemės platumas, patėmijame, kad vasaros laike saulės šviečia per didesnę paros dalį, žiemą gi buva atbulai, taigi saulės šviečia per trumpesnę laiką, naktys gi buva ilgesnės.

Mes žinome teipgi, kad saulė ne vienodai šildo žemės paviršių: pasikėlus saulei augstai, kada jos spinduliai puola stačiai, vertikališkai ant žemės, ji šildo žemę daug labiau, negu tasyk, kada tie spinduliai puola gūščiai, kada nuo visokių daiktų puola ilgi šešėliai. Prie ekvatoriaus saulės yra ties galva, todėl ir jos spinduliai šildo žemę labiau; ant žemgalių gi net vasaros laike, kada saulė nenusišleidžia per čielas dienų eiles, per 186 dienas, ji nepasiekia augščiau kaip ant 23½ laipsnių, todėl ir šildo žemę daug mažiau negu prie ekvatoriaus. Tas ir išaiškina mums priežastį didelių šalčių esančių prie žemgalių, teip prie šiaurinio, kaip ir prie pietinio. Nevienas gal mano, kad juo toliau į pietus, juo turi būti šilčiau. Iš tikro teip nuo mus, taigi nuo šiaurinės žemės pusės yra tik iki ekvatoriai, nē jo gi, į pietus, juo eisme toliau, juo šiluma mažesnė, o jau už pietinio poliariško rato ant pietinės žemės pusės šalčiai yra didesni negu ant šiaurinės.

Taigi aišku, kad saulė nevienodai šildo žemės paviršių.

Išmatavę visą šilumą, kokią saulė suteikia mūsų žemei, mes pamatytume, kad ta šiluma neišpasakytai didelė. Jeigu visą žemės paviršių dengtų ledo pluta 54 metrų storio, tai šiluma, kokią žemė gauna nuo saulės, sutarpiant tą ledą per vienus metus.

Jeigu žemė, gaudama nuo saulės tiek daug šilumos, jos nežudytų, tai ji vis labiau įkaitų. Bet žemė žudo labai daug nuo saulės gautos šilumos. Žemė užklotą iš visų pusių atmosferos sluogsniais; už atmosferos yra šalti dangaus rumai. Teisybė, mes negalime patalpinti termometrų, koki jie nebūtų, beoriniuose dangaus ruimuose ir su jų pagalba išmatuoti šilumą tų ruimuose, bet apie temperatūrą tų ruimų mes galime spręsti iš visokių apsiirėškimų. Tirinėjimai parodė, kad tuose beoriniuose dangaus ruimuose viešpatuoja toki šalčiai, apie kokius mes negalime turėti nė supratimo, toki šalčiai, koki ant žemės niekur nebūva. Temperatura tuose dangaus ruimuose yra sviršum 150° Reaumuro termometro šalčio, o ant žemės didžiausi šalčiai net šalčiausiuose šiaurietinės Sibėrijos kraštuose nesiekia nė 50°.

Tuose amžino šalčio ruimuose viešpatuoja ir tamsa, kadangi šviesa, nesulaikyta tuose ruimuose, jų negali apšviesti. Į tuos tai ruimus mūsų žemė siunčia dalį gautos nuo saulės šilumos. Žemės atmosfera atskiria nuo mus tuos neišpasakytos šalčio ruimus. Jeigu nebūtų atmosferos, saulės spinduliai šildytų žemę per visą dieną, bet nusišleidus saulei, ta saulės suteikta šiluma tuojau išsklaidytų po neišmieruotus dangaus ruimus, per naktį net ties ekvatoriu ant žemės vandens užsidengtų ledo pluta. Teip yra dabar ant apmirusio, atsalusio mėnulio, kuris nužudė jau atmosferą. Oras mat sulauko šilumą, o šilumą ateinančią nuo saulės drauge su šviesa perleidia lengviau, negu einančią be šviesos. Taigi nuo saulės žemė gauna daugiau šilumos, negu jos išleidžia į dangaus ruimus, jos išsisklaidymą mat stabdo atmosfera. Oras padaro dar tą, kad šiluma didesnė yra žemai, negu augstai, net atmosferos ruimuose.

Juo daugiau žemė gauna nuo saulės šilumos, juo daugiau jos išleidžia į šaltus dangaus ruimus. Negali mat daug atiduoti kitiems, jeigu kas mažai ko turi; ir didžiai išleidžia daugiau pinigų negu beturčiai, kuriems jų kartais ir ant duonos neužtenka. Apart to, dar daugumas žemės leidžiamos į dangaus ruimus šilumos paeina ir nuo paties oro. Tą visi patėmijo, be abejonės, kad juo ore yra mažiau debesų, juo oras tiresnis, juo daugiau žemė žudo šilumos; rudenio ir pavasario šalnos buva tik prie giedro dangaus, bet ne prie apsiniaukusio. Mat debesys neperleidia šilumos, bet ją sulaiko, atmuša atgal prie žemės. Debesys, tokiu būdu, yra užklotul saugojimui žemės nuo atšalimo.

Oras tik iš dalies įšyla tiesiog nuo saulės siunčiamų šilumos spindulių; jis įšyla labiau nuo žemės ir vandens paviršiaus, taigi nuo tų daiktų, ties kuriais jis yra.

Nuo saulės užtekėjimo, temperatūra viršutinį žemės sluogsnį kyla, kadangi juo augščiau pasikelia saulė, juo daugiau ji duoda šilumos, nuo kurios ir įšyla viršutiniai žemės sluogsniai. Drauge su didesniu įšilimu žemės paviršiaus, žemė daugiau šilumos leidžia į dangaus ruimus ir juo labiau įšyla žemė, juo daugiau ji šilumos išleidžia, juo daugiau jos žudo. Žemė, vienok, per tų laiką gauna šilumos daugiau, negu jos išleidžia, taigi per tų laiką, dėl tos gaunamos didesnės šilumos, žemė įšyla. Teip buva ne tik iki pietų, bet ir po pietų, vidutiniškai iki 1-2 val. po pietų. Paskui jau žemė leidžia šilumos daugiau, negu jos gauna nuo saulės, taigi išpalngvo aušta, temperatūra žemės paviršiaus puola. Besileidžiant saulei, pasimaznina temperatūros eina dar smarkiau, kadangi gūščiai puolanti saulės spinduliai nešildo jau teip žemės; naktį gi, nupuolus rasai, arba užslinkus debesims ir

miglai, leidimas šilumos į dangaus ruimus vėl pasimazina, bet visgi besimaznina šilumos ant žemės traukiasi iki užtekant saulei, paskui gi nuo saulės spindulių žemė vėl pradeda šilti, jos temperatūra kyla.

Dalis šilumos, gautos nuo saulės, eina šildymui žemės ir apatinio oro sluogsnio. Žemė, kaip žinome, susideda iš smulkių kietų dalelių, tarp kurių yra oras. Toki kuni sunkiai perleidia šilumą, ne lengvai ją atiduoda kitiems kūnams. Ypač sunkiai perleidia šilumą pėska. Bet jeigu žemę sušlapina vanduo, jis iš jos prašalina orą; jo vietą užima lengvai perleidiantis šilumą vanduo, tasyk žemė lengviau perleidia ir šilumą, daugiau jos siunčia į dangaus ruimus ir į apatinius dirvos sluogsnis. Todėl juo oras sausesnis, juo mažiau šilumos patenka į apatinius žemės sluogsnis ir į apatines oro eiles.

Jeigu išstatysime ant saulės tų eilę nevienodų daiktų, tai pamatysime, kad jie per tų patį laiką nevienodai įkaista: vieni įšyla greičiau, kiti palengviau. Tas paeina nuo tų daiktų sudėjimo ir jų fizinų ypatybių, pav.: nuo jų spalvos: tamsių spalvų daiktai įšyla greičiau negu šviesesnių. Bet kiekvienas daiktas greičiau įšylantis, greičiau ir ataušta, jis greičiau nužudo savo šilumą. Išilimas dirvos paeina nuo jos sudėjimo ir spalvos: tamsių spalvų dirva greičiau įšyla dienos laike, bet užtai naktį greičiau atšala.

Vandens įšyla ne teip greit kaip sausa žemė; persilapusi žemė ne teip greit įšyla kaip sausa.

Kadangi žemės paviršius didesnį dalį susideda iš vandenių, o mažesnę iš sausos žemės, iš visokių uolų, teipgi kadangi ne visos vietos ant žemės paviršiaus vienodai apšviestos ir šildomos saulės, kadangi ji nevisur pasiekia lygiai augstai, nevisur buva ir vidudienį lygiai augstai ant horizonto, tai yvairiose vietose ant žemės saulės spinduliai ne lygiai šildo žemės paviršių.

Paziūrėkime dabar, kaip įšilimas dirvos atsiliepa ant stulpo oro esančio ties kokia nors vieta, kokią tas įšilimas žemės turi įtekme ant atmosferos.

Oras bus lygsvarystoj tik tasyk, kada apatiniai jo sluogsniai šaltesni už viršutinius, arba šiltesni, bet ne daugiau kaip 1° Celsiaus termometro ant kiekvieno 100 metrų augščio. Jeigu skirtumas temperatūros tarp viršutinių ir apatinių oro sluogsnų bus didesnis, oras nesilaikys lygsvarystoj. Išilęs apačioj oras kils į viršų, o šaltas nuo virsaus kaipo sunksnis, leisis žemyn. Jeigu virinti vandenį, tai galite puode patėmyti tą patį, taigi kad vandens sluogsniai nuo virsaus leidžiasi žemyn, o nu apačios kyla augstyn; tą ypač nesunku patėmyti, jeigu vanduo su drumstas, jeigu jame bus kokios kietos dėsos. Tų kietų medegų smeteliai, drauge su vandeniu, kyla į viršų, o nuo čia paskui vėl leidžiasi žemyn. Tas pats atsitinka ir ori sluogsnuose, jam labiau įšylant.

Mes jau paminėjome, kad pasikėlus augstyn oras patenka į ruimus, kur spaudimas mažesnis; ten jis labiau išsikečia ir atšala. Priešingai, nusišleids žemyn, kur spaudimas didesnis, jis labiau susitraukia ir įšyla.

Prie to reikia dar atminti vieną dalyką. Jeigu užlieti vandens ant rankos, tai vanduo išgaruoja, nuo to garavimo jo temperatūra nupuola, taigi jis atšala. Prie kiekvieno garavimo susinaudoja dalis šilumos. Tą gal kiekvienas patėmijo. Laikė didelių karščių vasaros laike paprastai laisto grindis su vandeniu. Vanduo, garuodamas, paima dalį šilumos ir temperatūra oro kambaryj nupuola, taigi šiluma truputį pasimazina. Karštuose kraštuose žmonės, užlaikymui šalto vandens, turi ypatingus užbonus. Užbonai tie padaryti iš ypatingo molio be emalijos, iš jų palengva per molio skylutes sunkias vanduo, todėl paviršius tokių užbonų visada šlapias, vanduo nuolatai garuoja, dėlko temperatūra vandens užbone nupuola ir vanduo jame užsilaiko daug šaltesniu, negu jeigu jis būtų užbone neperleidžiančiame visai vandens. Priešingai buva, kada vandens garai pereina į vandenį: tasyk jis atidalina dalį šilumos, o ji šildo orą.

Daleiskim, kad nuo įkaitusios žemės kyla išilęs oras drauge su vandens garais. Pasikėles į augštesnius sluogsnis, jis ten atšala, dalis buvusiojo oro garų persikeičia vandenį, — į miglą, į debesis; prie to atsidalina ir dalis šilumos, kuri šildo atsalusį orą.

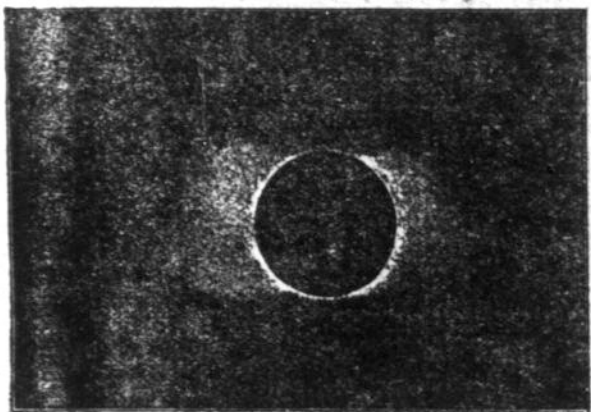
Peržiūrėkime įšilimą oro per istisą dieną. Kaip sakėme, oro temperatūra paeina nuo temperatūros žemės, ties kurią jis yra: oras mat įšyla nuo žemės paviršiaus, nuo saulės tiesiog jis nedaug paima šilumos; teipgi nuo oro tekėjimo, nuo besimašymo šiltesnių ir šaltesnių oro sluogsnų. Taigi aišku, kad ant oro temperatūros nemažą turi įtekme geografinė platumas vietos, didesnis ar mažesnis jos atsitolinimas nuo ekvatoriaus, metų dalyk, teipgi pačios dirvos ypatybės.

Dieną, po įtekme saulės šilumos, oras įšyla, naktį gi, drauge su žemės paviršium, jis atšala. Todėl per istisą parą mes turėsime augščiausią oro temperatūrą, teip vadinamą *maximum*, apie trečią valandą po pietų ir mažiausią, arba *minimum* prieš užtekėjant, arba tuojau užtekėjus saulei. Skirtumas tarp augščiausios ir žemiausios temperatūros vadinasi *amplituda paros temperatūros*.

Jau paminėjome, kad vanduo ne teip greitai įšyla kaip sausa žemė, bet užtai jis ir ne teip greitai atšala. Todėl per dieną, kaitinant saulės spinduliams, vanduo šaltesnis už sausą žemę, bet užtai naktį, kadangi jis negreit atšala, jis buva šiltesnis už žemę. Todėl paros amplituda vandens mažesnė už amplitudą sausumų. Todėl ties jūrems apatiniai (Toliau bus).

Kokiū būdų susitvėrė svietas?

Parašė Prof. Dr. M. Vilh. Meyer.
Vertė J. ILGAUDAS.

Saulės vainikas laike visiškio saulės užtemimo.

Kiekvienas žmogus šaltoj žiemoj atjaucia, kad „visgi syki ateis pavasaris“. Mat diena ir naktis, vasara ir žiema niekada negali pasibaigti; visur ir visame turi viešpatauti nuolatini, amžinas aplinkbėgis, cirkuliacija; viskas turi gimti, mirti ir vėl prisikelti iš naujo. Pavasaryj, kada sprogtas bumurai, žaliuoja medžiai, milijonai visokių idomiu organizmų gema iš juodos žemės, oro ir vandens. Visi organizmai atsiranda taip, kaip kad rodo juos kas su pagalba būrų sutvėrė iš nieko. Tada, tarytum, ir beorganikoji medaga stengiasi būti gyva, vystytis ir išduoti šokių-tokių gyvybės ženklus. Žemėje užsilikęs diegas susivienija su juoda žeme ir tokiu būdu paverčia tą žemės gabalėlį į šimtus ar net tūkstančius tokių-jau pagimdytų diegų, — iš vieno šimto gema šimtai. Iš tiesų, kiek milijonų idomiai organizmų užgema žemės pavasaris, kada gi žiema su ledu ir sniegu išsmaugė jų milijonus.

Ar tversis toksai gimimas ir mirimas amžinai? Knygėlėj „Kada ir kokiū būdu gali svietas kada nors pasibaigti?“ išaiškinau, kaip svietai miršta, pasibaigia, taip kaip ir ant mūsų žemės syki pasibaigė diena ir naktis, žiema ir vasara. Vienok, kokiai nesu-skaitomai daugybei mažyčių gyvūnelių, gyvenančių vos po kelias valandas ar minutes, ilgis dienos reiskia visą perijodą besivystymo svietų (pirmą kurio ir po kuriam, kaip mums matosi, viešpatauja naktis su mirtimi), ta galime spręsti ir mes, jog nuo svieto susitvėrimo iki jo pabaigai tveria tik viena diena didesniojo apėmio. Vienok mes, infuzorijos*) mūsų žemės, apie tai nieko nežinome. Užtai rodosi, kad juo ant angštesnio laipsnio išsivystymo pakilsime, juo aiškiau suprasime, kad tikrojo tolesnį prasmę būvimas dienos ir nakties, vasaros ir žiemos niekad nepasibaigia.

Tvėrimasi naujo svieto reiskia vien naują pavasarį, užėjusį ant amirusios medagos svietų sistemos ir turintį naują tvėrimo pajėgą. Šitas pavasaris gimdo, išvysto naujus svietus, lyginai kaip ir pavasaris ateidams ant mūsų žemės.

Jeigu gi norime mintyse tyrinėti vystymąsi kokio nors svieto, tai pirmutinis klausimas ateinant mums yra šitas: Kur yra pradžia mūsų minčių. Juk ir mūsų žemės pavasaris yra labai didelių svietų vystymusi. Nes atmintime, jog kiekvienas molekulas sprogtandame diege besivienijus su kitu, susideda iš dideles daugybės atomų ir yra labiau komplikuota, idomiai surėdyta svietų sistema negu mūsų saulinė sistema. Viskas tveriasi iš paprasčiausių, negyvu medagų žemės ir padaro idomiausias organizacijas. Ir šitie, gyvosios gamtos svietų besitvėrimai apie niekuomet neišstiriamas paslaptis — visų paslapčių niekad neatidengsime.

Vienok mes vardu „svietas“ suprantame kur-kas paprastesnį medagos sankrovinį; pvz. sankrovinį mūsų žemės, saulinės sistemos, arba mūsų žinomos didžiausios kruvos visokių svietų taip vadinamojo „Paukščių kelio“. Kokiū būdu susitvėrė šitie svietai? Taigi šitas yra tuoju klausimu, ant kurio pasiryžome atsakyti šioje knygėlėje.

Susitvėrė iš ko? Iš nieko niekas negali susitvėrti. Užtai turime manyti, kad svieto medaga buvo dauses jau nuo amžių. Persitvėrimas vien, kad medaga pradėjo buvo visai chaotiškame stovyje (visiškoje netvarkoje), be jokios organizacijos, taip kad kiekviena dalelė medagos skraidė erdmeje, be jokio susirūšimo su savo aplinke, be jokios priklausomybės nuo ko nors. Šitokis stovis parodo mums kuomažiausią laipsnį svieto išsivystymo, kuris rīšosi jau su paskutine faza pirmesnio svieto vystymosi ir kuris stovis jau nuo susimūšimo su kitu užgimė. Du užgesė kosmiški kūnai susimūšė ant suardę visą organizaciją medagos taip, kad net chemiškai atomai išsisklaidė į pirmapradingus atomus. Pavyzdžiui susimūšimo kosmiškų kūnų yra staigus užsibėgimas naujos žvaigždės žvaigdyne Perseuso, kurį pastebėjome vasaros mėn., 1901 m. Ten buvo susimūšę vienas su kitu du ar daugiau kosmiškų kūnų liekančių su greitumu 100000 kilometrų per sekundą. Po susimūšimo pradėjo plėstis dauses spiraliskai su šviesos greitumu žibanti miglinė medaga; medaga plėtėsi nuo centro susimūšimo. Tuos idomius apsirėikimus tolymsauiose dauses gali mums šiek tiek išaiškinti apsirėikimai radiumo. Nes, mat, ten bėgę kelių mėnesių prisipildė kuopukiausiai išsisklaidę medaga tokiu dideliu erdme

plotas, kuris yra mažų-mažaiusiai 150 kartų didesnis už plotą mūsų saulinės sistemos. Radiumas teipgi išmeta tolydžio į dauses šviesos greitumu visų-mažiausias medagos daleles, taip vadinamus elektronus. Elektromai teipgi nėra susirūšimo su vienas kitu. Jeigu gi turėtume radiumo didelių gabalų, tai jis lyginai kaip ir ta žvaigždė, būtų apsiustas, apsiustas šviesiai žibantių miglų.

Užtai turime manyti, kad pirmapradingai atomai arba elektronai, pripildę visą rūmą aplink naują žvaigždę (nors, tiesa, gal ir labai skystai), iš tikrųjų yra paprasčiausiais budavojimo akmenimis, iš kurių susideda chemiškai atomai, molekulai, o galų-gale ir kosmiški kūnai. Taigi, dabar turime jau po akių visųžemiausią laipsnį ir nuo šito gali jau prasidėti mūsų tyrinėjimai, išvedžiojimai.

Mesgi turime manyti, kad svietas sugryžęs į pirmapradingą stovį, sugryžęs, kada nors matė gyvenime ir geresnės dienas. Dabar kyla klausimas: kaip gali atsistoti, kad ta pati gamtos pajėga, ta pati medaga, sugryžuvisios svietas, staiga savo linkme permaito ir pradeda svietą iš naujo tvėrti? Kokiū būdu gali taip staiga persikeisti svietų tvėrimosi linkmę? Kuogeriausia atsakymą ant šito klausimo paduoda mums apsirėikimai žemės gyvenimo, nors jis, aplamai paėmus, ir kažin kaip skirtusi nuo kosmiškų apsirėikimų. Kiekvienas sutvertas daiktas, lyginai kaip ir mes patys besirūpinami artinamės kas kartas labiau prie neišvengiamo išsisklaidymo, sugriuvimo. Vienok kūnai niekad neturėtų pajėgos patys iš savės išlaikyti veislę toliau. Jeigu nebūtų, neviešpatautų gamtoje nepergalima pajėga, suvienijanti du tokiu kūnų, tai viskas eitų išnykimo keliu, viskas eitų kas kartas žemyn.

Akymirkoje kūnų susirėmimo tam tikros abiejų kūnų dalys pagimdo naują linkmę besivystymo. Sename, nesivystančiame daugiau organizme gema ir auga naujos organizacijos. Tai, vien visagalinė meilė tveria ir palaiko gyvybę svietui; vienok ir taip vadinamoje negyvoje gamtoje galime atrasti veiksmų šios meilės. Milijonai kosmiškų kūnų skrieja, kaip rodo, betiksliai po neišmatuojamą erdmę. Mes matome juos pavidale saulinių besikreijančių savo keliu per erdmę. Kiti gi milijonai yra jau seniai užgesę, vienok dar skrieja savo keliu per erdmės tuštumas ir tamsumas, tarytum be jokio įstatymo, be tikslo. Kaip matome, jie neprisitaikė prie vienos grupos svietų, nors, rodo, jie teipgi priklauso prie didžiausių svietų aplamai, prie Paukščių Kelio. Niekada iš jų pačių negalėtų užgimti kokio nors pajėga, kuri pakeltų juos iki naujo besivystymo laipsnio. Varomai nežinomos, nematomos pajėgos, skraidėdamos po dauses ir įsiekdamos lygus svietiški kūnai ir susivienija varomai labai didžių pajėgų, tada žeri jų kūnai meilės liepsna ir naujas svietas, susidedas iš mirijadų svieto diegų, išmetamų senųjų kūnų, užvaisi na tuščia ruima; užsibėgia nauja žvaigždė.

Šitoki atsitikimai įvyksta labai retai dauses, užtai mūsų mastis užims tiksliai didžiausi iš jų. Didžiausieji ir svarbiausieji apsirėikimai tos rūšies užgimė 1572 ir 1901 m. Pirmutinis apsirėikimas buvo žvaigždė Tycho, antrasis gi jau pirmą paminėta žvaigždė žvaigdyne Perseuso. Vienok kas kartas pradėjus tankiau nuiminti fotografijas dangaus pradėjus labiau ir geriau kontroliuoti dangų, pasirodė, kad kas sykis atsiranda daugiau naujų žvaigždžių. Mat, ant senesnių dangaus fotografijų tų žvaigždžių nematyti, jos atsirado bėgę geresnio tyrinėjimo. Idomu vienu tas, kad toje erdmės dalyje atsiranda daugiau naujų žvaigždžių, kur žvaigždžių skaitlis didesnis, kur žvaigždės labiau susigrudusios. Bet, juk ten ir yra kur-kas geresnės sanlygos gimimui svietų, negu ten, kur žvaigždžių mažai, nes gi ir žmonių ten daugiau gema, kur žmonės tirščiau gyvena.

Astronomai pastebėjo, kad aplinkui abi naujas žvaigždes, žvaigždė žvaigdyne Perseuso, 1901 m. ir žvaigždė žvaigdyne Auriga, 1892 m., pasiplatino labai žibantių miglų; bet labai didelių greitumų, su kuriuo tos miglos išsiplėtė apie žvaigždes, galima buvo pastebėti tik apie žvaigždę žvaigdyne Perseuso. Nepaprastas, iki tol nematytas greitumas išsiplėdiančių miglų privedė prie nuomonės, kad ten lekia į dauses radiumas ar jo energija (jo ištėkėjimai, mažiausios dalelės, į kurias jis išsisklaido). Čia pat reikia atkurti, kad radiumas priklauso prie sunkiausių mums žinomų medagų. Iš šitos ir dar kitų čia neprisistų priežasčių, reikia manyti, kad viduriuose mūsų žemės ir abetalni visų kosmiškų kūnų yra didelė dalis radiumo. Mat kosmiško kūno viduriuose yra visos sanlygos tinkančios pasidaryti radiumo. Jį pagimdo labai didelis spaudimas esąs kosmiško kūno viduriuose ir betverias milijonus metų. Jeigu gi susimūša du kosmiški kūnai vienas su kitu ir susinaikina jie visai, tai tas reiskia tą patį, ką sutruktas pavasaryj dežutės pilnos diegų, nes tuomet teipgi išsibėgia visi diegai ir pradeda dygti ir tvėrti naują gyvybę.

Tokių miglų, koki išsiplėtė apie minėtą žvaigždę, dauses yra didelė daugybė; bet visi miglynai išrodo mums nesikeičiančiais, nesimainančiais. Vieuk reikia čia atminti, kad mus skiria neišmatuojami tolumai nuo tų miglynų, užtai ir išrodo mums, kad miglos besiplečiančios šviesos greitumu — 300000 kilometrų per sekundą — į mėnesius laiko nulėkė vos kelis milijonus tolyn į dauses. Pertai medaga tų neatmainingų miglų gali dar su labai didžiu greitumu ten vėperuoti, nors mes nieko negalime pastebėti tokiu trumpu laiku, kuriame yra žinomos fotografijos. Bet jau vienas išveddis neatmainingumo miglų parodo mums, jog

jos pasidarė nuo tokių pat katastrofų, kaip ir naujosios žvaigždės, kurių katastrofas, galima sakyti, matome gerai ir šiek tiek ištyrėme. Idomiausiu visų miglynų yra didžiausias miglynas dauses, būtent žvaigdyne Orion, kurio fotografija čia pat atspausa. Ant paveikslėlio galime aiškiai matyti, kaip medaga suvėperuota, susukta be tvarkos, vienok ir tame netvarkume matome geras žymes, reiskiančias, kad išsisklaidę medagos užgimė vien dėl ištikusios katastrofos. Nuo viršaus matytis tamsūs plyšys, apribotos labai aiškiai. Prie pat galo to tamsaus plyšio, kurį mokalinčiai liuto, snukių vadina, medaga labai sutirštėjus, labai sugrasta, kas išrodo, jog tą medagą koks kūnas yra suspaudęs. Beto, galime aiškiai matyti ant paveikslėlio, kad tame snukyje yra ir grupą mažų žvaigždžių; šitos žvaigždės yra, turbūt, liekanomis kosmiško kūno, išskverbūsio į miglas. Besigrupuojanti medaga apie „liuto snukį“ išrodo lyg kad ji lėktų striugomis į dauses nuo tos vietos. Daleiskime, kad mes išleide iš burnos didelį sukuri tabako dūmų už valandos smarkiai pūpusime į vieną dūmų sukuri kraštą, tai tą syk pasidaris toks pats „liuto snukis“ iš dūmų; kita gi dalis dūmų pradės teip pat vėperuoti, krutėti ir įgaus panašų pavidalą Oriono žvaigdyne miglynui. Beto, fotografuojant žvaigdyne miglas buvo patėmyta, kad miglos turi nelabai žymią spiraliską liniją ir šitas spiraliskumas apima visas miglas žvaigdyne Orion. Šitą idomų miglų krutėjimą negalima kitokiu būdu išaiškinti, kaip kad tą krutėjimą pagimdė kosmiškas kūnas, liekęs su dideliu smarkumu į miglas.

Kada pradėta tyrinėti dangų su pagalba fotografijos, ant kurios per kelias valandas besitęsiantį apvėtimą dangų įvairumų atsimuša negu kad galėtume patėmyti akia per geriausius žiūronus žiūradami, tai ant dangaus tapo atrastas didelis skaitlis tokių pavidalų, o kaip kurie iš jų yra da aiškėsi negu čia paduotieji.

Garsiausias pavidalas tokių spiraliskų miglynų yra žvaigdyne Canes venatia; čia pat esąs paveikslėlis, darytas pagal fotografiją Yerkes observatorijos perstato tą miglyną. Gale spiraliskos linijos matome sutirštėjusį miglų sukuri, užtai reikia manyti, kad spiraliskas miglų krutėjimas užgimė nuo išskverbimo to sukuri į miglas.

Vienok nematome visų tų pavidalų, nuo viršaus, nematome viso pavidalo pločio, užtai pavidalas išrodo kaip-kur paigas ir siauras. Paveikslas, čia pat esąs paveikslėlis didžiųjų miglų žvaigdyne Andromeda, išrodo mums kaip paplokščia linia, matoma vien nuo krašto. Spiraliskumas tų miglų tapo at rastas vien ant fotografijų; apart to galime matyti ant paveikslėlio, kad mažesni miglų rateliai yra vidury didesniųjų. Kaip paprastai prie visų tokių miglynų būna šokiškos miglų sukurių šale miglų spiraliskumas, teip ir ant šito paveikslėlio matyti, kad miglų sukuri yra išaukinėje pusėje miglų ratelių.

Po šitų ištyrimų negalime abejoti, kad pradžia tų medagų vėperuojančio krutėjimo iš kurių gema saulinės sistemos, įvyko nuo susimūšimo dviejų kosmiškų kūnų, ar miglinių medagų, arba nuo medagos grupų, esančių visokeriopuose laipsniuose išsivystymo.

Teip pat galima buvo patėmyti, kad ir iš miglų esančių aplink naują žvaigždę žvaigdyne Perseuso, šmorai šviesos spiralisku keliu skrido į dauses. Kaip rodo, toji žvaigždė yra kosmiško kūno gemalu, o mes pastebėjome jo užsivėsimą. Gaila, kad mes toki trumpaamžiui ir negalime sekti jo vystymosi, nes, be abejonės, pereis šimtas tūkstančių metų iki galima bus pastebėti kokį kitą išsivystymo laipsnį ant žvaigždės.

Kadangi, vienok, ant vienos žvaigždės visų jos besivystymo laipsnių pastebėti negalime, tai to vieton galime ištyti visą žvaigždžių besivystymą ant visų, dangų esančių žvaigždžių; tam tikslui vienok turime paskirstyti pavienės žvaigždės ir grupas sulgy į išsivystymo. Šitas tarymo budas yra lygiai toks pat, ką ir vieną objektą per visą jo amžį sektume; pavyzdin, viščiuko besivystymą iš kiaušinio galime teip pat gerai ištyti, betyrinėdami kiaušinius pagal jų perėjimo ilgį kaip kad vieną kiaušinį nuo pat pradžios iki galutinio tyrinėjimo.

Erdmėje galime užtikti žvaigždžių vystymosi visus laipsnius; kuopukiausiai išskirstytą medagą, iš kurios susideda naujoji žvaigždė žvaigdyne Perseuso, kaip ir čielas saulinių ir žvaigždžių sistemų. Užtai užsimisime mes ištyrimu žvaigždžių vystymosi laipsniškai, eisme nuo pradžios iki tobuliausio. Vienok laikysimės visada to, kad iš jų besivystymo ir reikalingumą to besivystymo gamtoje matytume.

Norėdami svietų besivystymą pamatiskai ištyti, turime sau persistati po akių visų pirmutinių besivystymo laipsni, tokių jau, kuriame yra žvaigždė „Novo Persei“. Daleiskime (nors tas tik apėjama), kad ten medaga persikeitė į pirmapradingą stovį, pirmapradingus atomus, elektronus. Pradedami tyrinėti nuo šito laipsnio, pradedame tyrinėti svietų vystymąsi nuo visų pirmiausių pradžios, nuo visų žemiausio laipsnio, nors, tiesa pasakius, daugumas mirusių svietų nesugryžta, neišsisklaido į pirmapradingus laipsnius, bet budami dar ant augštesnio laipsnio, įgauna naują pasipirtį naujam besivystymui, naujam gyvenimui.

Iš kur gema pajėga, kuri chaotiškai bevėperuojančius, visai liuosus atomus grupuoja ir iš jų tvėrtia tokias idomias organizacijas, kokios padaro mūsų žydintį svietą? Prie čia aprašytos „svieto pabaigos“ turime po ranka tiksliai visų žemiausius tvėrimų akmenis, pirmapradingus atomus. Beto matome, kad ši-

tie atomai greitai, tiesiai ir lygiai per erdmę lekia. Uždavinį gamtos mokslų yra išmokti iš ypatiskų pirmapradingų atomų išaiškinti šitą komplikotą tvėrimą. Bet, kaip toli mes nuo to esame! Vienok paskutiniame laike kas kartas pradeda vis geresnė šviesa užkristi ir ant tų atominių svietų. Jei norime tikrai surasti atsiradimą ir organizaciją kosmiškų kūnų, tai turime savo tyrinėjimus pradėti nuo pirmapradingų atomų, nes mat pasirodo, kad visur viešpatauja vienas įstatymas kad ir pirmapradingus atomus tas pats įstatymas valdo, ką ir didžiuosius kosmiškus kūnus. Taigi, pažindami surėdymą kosmiškų kūnų, galime žinoti ir surėdymą atomų, arba pažindami surėdymą atomų, žinome ir surėdymą saulinių, kurios pavieniui paimtos, tiksliai atomais yra didesnio apėmio. Skirtumas yra tik tame, kad atomas yra labai mažas, paprasta akia neįmatomas kūnas, kosmiški gi kūnai yra labai dideli, ir mes tyrinėdami susitvėrimą atominių svietų sykiu išsivystymą ir susitvėrimą dangaus kūnų. Užtai įskverbime čia nors trumpą peržvalgą atomiškų svietų organizacijos, kaip jie išrodo naują gadiniskam mokslui.

Pasirodė, mat, kad kūnai, kuriuos chemikai ir fizikai pavadino atomais ir molekulais, yra teipgi komplikuoti svietų sistema. Pirmiau mokslas pripažino, kad chemiškai atomai yra nedalinami kūnai, ką ir jų pačių vardas reiskia. Tiesa, dabartiniais bandymams nepasisekė dar chemiškiausius atomus išdėti į mažesnius kūnelius, vienok pačių atomų svarybė, kurią gerai galime apskaičiuoti, pasirodė kad atomai iš įvairių elementų sutverti. Mat atomų svarumas laipsniškai kyla, lygionis skaitlinėmis, iš ko išėina, kad atomai sutverti iš pirmapradingo atomo, kad kiekvienas elementinis atomas pasidarė iš tam tikro skaitliaus pirmapradingų atomų. Teip, pavyzdin, galime persistatyti (nors tas, teisybė, ir ne taip paprasta), kad atomas heliumo susideda lygiai iš keturių atomų hidrogeno (vandendario), kadangi pirmutinis atomas keturis kartus sunkesnis už paskutinį; arba kad sieros atomai susideda iš dviejų atomų oxygeno, nes siera yra lygiai dvigubai sunkesnė už oxygeną. Bet tie atomai yra teip susivieniję vienas su kitu, kad mes jų jokiū būdu negalime atskirti. Lygiai ant to paties pamato yra pabudavoti ir visi kiti chemiškai atomai, toks jau yra terp jų ryšys, ir beto, pasirodo, kad nuo atomo svarumo paeina jo visos chemiškos ir fizinės ypatybės. Šitas atomų sunkumas ir jų grupavimas padaro dypatybės medagos. Jeigu atomų grupavimas yra toks pat, tai antra tiek sverias atomas yra ir antra tiek tingesnis pasikrutinime, chemiškai įveikime, negu atomas pusę to sverias. Žodžiu sakant, pasirodo kas kartas aiškiau, kad visus fiziologiskus ir chemiškų apsirėikimus, o gale ir visą svietą (bent esantį mūsų akyaizdoje) tokių pirmapradingų atomų sukratinumu, besivienijančių į kas kartas didesnes ir idomesnes grupas galime išaiškinti.

Sulgy aprašyto išaiškinimo turime priimti, kad svietas atomų ir ypatybės paeina vien nuo yvairumų sukratinybės pirmapradingų atomų. Kokiū būdu ir kaip tas pasidarė, vargiai mes galėtume suprasti. Iš pirmesniojo aprašymo galutinos svieto pabaigos jau matėme, kaip mažiausios medagos dalelės chaotiškai aplinkui skrieja. Užtai gali kurtis, nors ir per ilgą laiką atsitikti, kad du atomai teip vienas su kitu susitinka, kad abū į vieną susivienija, arba bent arti vienas kitą pasilieka. Šitokiū būdu pasidarė iš pirmapradinges medagos sudėtinis, duatominis kūnas, su visai kitokiomis ypatybėmis; šitoki kūnai gali vėl vienas su kitu susimūšti arba nepersikirtinai susivienyti į vieną grupą keturių pirmapradingų atomų, ir šitas besivienijimas gali atsikartoti teip ilgai, kol iš jų pasidarys sunkiausi mums žinomi atomai. Lengviausias mums žinomas chemiškas atomas, atomas hidrogeno (vandendario) susideda tokiu būdu iš mažiau kaip 2000 pirmapradingų atomų, o sunkiausias mums žinomas atomas radiumo (kuris pagal Runge ir Precht 254 kartus yra sunkesnis už hydrogenu) susidėti iš mažiau kaip pusės milijono tokių pirmapradingų atomų, kurie vėl, neguli ant vienos kito, kaip sienoje akmenys ar plytos, bet vienas nuo kito yra atskirti tam tikrais tarpais ir kruta nuolatai apie višnotin centrą. Kad teip yra, tai tą numanome iš sturumo atomų molekule; molekulas teipgi susideda iš grupų atomų, vienok ji galima padalyti į atomus. Taigi iš molekulių mes galime ištyti rūšis ir ypatybes tų sugrupavimų. Molekulas yra labai idomiai suorganizuota svieto sistema mažiausio apėmio; kartais vienama molekule gali patilpti net milijonai atskirų, pavienių kūnelių. Atomus galima prilyginti prie planetų ir jų mėnulių; bet net viena planeta neturi daugiau kaip aštuonis mėnulus (planeta Saturnas, ras, devynis), kuomet tokia atominė planeta gali susidėti iš tūkstančių atskirų kūnelių, vienama gi molekule gali patilpti tūkstančiai tokių atominių planetų.

Pradžia visų organisko ir beorganisko svieto, be abejonės, imasi iš šitų mažiausių dalelių, mažiausių, nematomų kūnelių. Tas, ką mes matome, yra jau padidinto laipsnio, atsinaujinimas padidintame pavidale, pasidarys iš žemiausio laipsnio. Pienok ir šitas padidintas pavidalas yra nesuprantamas neišlavintomis mūsų jausmams; mat mes atjaunčiame neišlavintais, bukais jausmais tiklūs to apsirėikimus, kurie iš visos eilės pavienių apsirėikimų yra pasidarę, susilieję į krūvą ir kurie, žinoma, jokio panašumo neturi su apsirėikimais gemančiais pavieniui, atskirai. Teip pavyzdin, girdime balsą arba toną kaip vieną skambėjimą, vieną garą, o (Toliaus bus.)

Dar autonomijų klausyme.

Autonomistų parlamento kuopa išpalengvo žengia „I istorišką amžinastį“; vakarykščiamė posėdyje (7—20—VI) Domos kabinete daugumas iš autonomistų kalbėjo apie autonomijos principą; iš visoko matoma, kad tosios kuopos gyvavimo dienos sukaitytos — kalbos ir rezoliucijos susiveda prie to, kad kuopa, į kurią įėjo beveik visų tautų atstovai, negalintie susivienyti po viena vėliava dėl savo individuališkų reikalų skirtumų, negalės būti organu, žaidžiančiu žymią rolę valstybės istorijoje, kurioje užsirašo naujas, tačiau jaunas parlamentas.

Terp kitko, vienas iš Lietuvos atstotų išsireiškė kuopos posėdyje, kad autonomistai netik neprivalo šalintis nuo kadetų platformos, bet dar gi „gali įtikėti tai partijai“, nėsą ji pradeda šalintis nuo savo pirmutinio programo; kas link to, galima abejoti ir, tikrai sakant, juo netikėti partijai, kuri savo politika primena žinomą anekdotą apie žydą-tamsuolį, kuris, norėdamas išlošti teisme bylą, pradžioje sinagogoje paaudauti žvakę už rublį, o cerkvėje už 10 r. Užklaustas, kodėl teip duosniai žada cerkvei, atsakė, kad svetimą tikėjimą galima „apgauti“, savam gi Jehovah vis viena reikia nešti auką. Tą anekdotą, analogiskai, galima pritaikinti prie kadetų rinkimų laike žadėjusių žmonėms laisvę, carui gi — tik palaikyti jo sostą; kaip reikia „dabar darbaiš pamėmti savo žodžius — jie žmonės nebežada nieko, caro gi valdžią, kurią perstato ir neišimta ministerija, ir karės teismai, ir general-bubernatorių diktatūros, remia iš visų pajėgų. Kas — kas — o lietuviai negali tikėti tai partijai, kuri moka šalintis nuo lozungo, visus vedusio į rinkimus.

Tą pat dieną, kaip buvo apkelbta po dienraščius, Spasko-Kazanskame rajoniniame kadetų klube, atstovas iš Minsko, Lednickis, turėjo perskaityti referatą apie Lenkijos autonomiją. Tema referatui žingeidi — todėl apsilankė klube nemazas sanarių ir korespondentų skaitlis. Lednickio, netikėtai išvaziavusio į Minską, vietą užėmė profesorius Bodouin de Courtenay, autonomistų, federalistų sąjungos adeptas.

Zinoma, kad lenkai, prie kurių priskaito ir gerbiamas referatorius, prie autonomiškų Lenkijos priskaito ir buvusios Karalystės pašalins, kaip Ukrainą, Baltgudiją ir Lietuvą. Žingeidu tai buvo išgirsti seno profesoriaus nuomonė apie šį klausimą ir persitikrinti kokioje šviesoje parodys jįsai pas kadetus autonomišką Lenkiją ir ar nepalies kartais ir Lietuvos klausimą. Kas link to paskutiniojoje ne užsivylau.

Profesorius B. d. C. įžangoje gan daug kalbėjo apie dabartinį Rusijos, kaip patvaidiškos valstybės stovį, apie netikusią carizmo valdžios sistemą, apie reikalingumą duoti visoms tautoms autonomiją. Rusija, pagal profesoriaus nuomonę, perstato iš savęs baisų chaosą, kurio sulaukė valstybė ačiu toms despotiškoms spēkoms, kurios slėgė Rusiją ligi šios istoriškės valandos. Autonomija, tikrojo žodžio prasme, tai savvalė, kurios nori kiekviena politiskai pranaokusi tauta; autonomija, duodanti teisdybės tiesas, nuolatos baido visus, kaip

*) Infuzorijos yra labai maži gyvūneliai. Pirmiausiai jie buvo atrasti šieno tokiu būdu: sudžiovintas šienas buvo apipiltas vandeniu ir šaukelis to šieno buvo pabėtas po mikroskopu; iškart tad per mikroskopą buvo pastebėti šitie gyvūneliai. Buvant dideliu sausumu jie pavirsta į dulkes, neišėjamas vėjo po orą; bet prisigriebę drėgnos vietos šitie gyvūneliai vėl atgyja ir veisiasi.

...kambintojas Beule.

[Maskolijos duma beveik vienbalsiai užgrybė atimti rando, klostorių ir bažnyčių žemes ir jas išdalinti neturintiems žemės ūkininkams.

[Natalinį, pietinį Afriką, dalis angliškos kariuomenės apsiutė dalį pasikėlusių negrų ir užmušė jų 547. Anglijonai nė jokių nuotortų neturėjo. Tas rodo, kaip netikusius ginklus turi sukilę negrai.

[Susibuntavojusius mieste Batume kareivius suvaldė rando klausanti kareiviai. Vadovai susibuntavojusių kareivių pabėgo, o jų šalininkai pasidavė caro valdžioms.

[Perdėtinis Kursko-Sebastopoliaus geležinkelio, Svanovskij, už prašalinimą daugelio tarnaujančių ir varstotų darbininkų, likosi užmuštas mieste Charkove.

[Prancūziskais garlaivys „America“, kurį laikė už praukusį, pribuvo į Bermudų portą; atvilko jį italiskais garlaivys „Dan namare.“ Visi pasazieriai pribuvo sveiki, nors ir skundžiasi, kad ant laivo valgis buvo prastas.

[Visoj Vokietijoje, ant 62 milijonų jos gyventojų, ne mokančių rašyti yra tik 89, taigi kur kas mažiau negu Amerikoje; daugiausiai nemokančių skaityti yra tarp lenkų ir lietuvių Vokietijoje.

[Kronštade prasidėjo prova sumušto po Čusima masoliškios kariškos laivynės vadovo, admiralo Rozdestvenskio. Jį apkaltina už nesumanumą ir pralošimą mūšio.

[Maskolijoje tarnaujanti ant visų geležinkelių nutarė štraikuoti; prie štraiko pradžioje pristoti teiggi tarnaujanti ant Kaukazo ir Sibiro geležinkelių, teiggi darbininkai visų portų ant Juodųjų jurių.

[Mieste Kairili, ant Kaukazo, mėsos bombos likosi sužeistas policijos viršininkas. Buvę laike metimo bombos pas policijos viršininką — vienas kareivis ir kunigaikštis Šeršadvis, pradėjo šaudyti į bombas metėją, bet užmušė du praeivius, o metęs bombą pabėgo neužgautas.

[Mieste Toronto, Kana-doje, sudegė Queens Medical trioba prigulinti prie universiteto. Sudegė teiggi visi instrumentai. Nuostolių gaisro padarytus skaito ant 100000 dol.

[Lenktynės tarp prancūziško garlaivio „Provence“ ir vokiško „Deutschland“ pasibaigė. Pirmininis į Plymouthą atėjo „Deutschland“. Kas sulaukė prancūzišką laivą, dar nežinia, bet jis plaukė dabar daug palengviau negu pirma.

[Ant Filipinų salų, Manilėje apsirėškė cholera. Pirminėj liepos mėnesio sanvaitėje apsirgo čia cholera 116 ypatų, iš jų 99 pasimirė.

[Vokietijos elecorius svečiuojasi dabar pas Norvegijos karalių Haakoną.

[Peterburge suštraikavo graveriai pinigų dirbtuvių, bet pašaukti kazakai suvijo juos atgal į dirbtuves ir privertė dirbti.

[Maskvoj policija suėmė 30 jaunų vyrų, pas kuriuos rado bombas ir revolverius.

[Varšavoj pradėjo užmušinėti policistus: 2 d. liepos užmušė 2, o 3 mirtinai pašovė. Valdžios policistus atšaukė nuo gatvių, jų vietoj stovė dabar kareivių patrulės. Vakare likosi nušautos vienas žandaras ir pulkininkas Tokalcev.

[Prapuolė prancūziškas pasazierinis garlaivys „America“, kuris 10 d. berželio išplaukė iš Marselės į Ameriką. Ant jo, apat įgulos žmonių, buvo 110 pasazierių keliaujančių į Ameriką.

[Važiuojant pasazieriams Amerikos garlaivio „New York“, atkakusio į Plymouth, Anglijoje, išsoko iš rėlių 3 vagonai ir susidaužė. Prie to 27 ypatos likosi užmuštos. Užmuštų daugumas yra amerikoniai.

[1 d. liepos Vokietijoje siautė baisios audros. Kiek iki šiol žinia, 19 ypatų užmušė perkūnas, o tame skaitliuje 7 Poznanių, kur audra buvo smarkiausia.

Redakcijos atsakymai.

DZUKELIUI. Peržvalga knygutės apie Rymionų seimą buvo jau „Lietuvoje“ tuojau išėjusi. Antrinti tą patį po kelių mėnesių laikraščiu ne paranku. Jeigu jau kritikuoti ir peikti negerus rymionų darbus, tai tam reikia imti naują medagą; sena medaga, jau minėta laikraščiuose, ne tinka. Iš atsisto raštelio, dėl sunandotos senos medagos, o kad truksta naujos, nieko padaryti negalima.

K. DVASIAI. Elių pataisyti negalima. Joms truksta ritmo, o vietomis ir ritmas slubuoja. Patalpinti negalima.

MAŠAŽISTUI. Rašta sunaudotume noriai, jeigu tik jame būtų nors medagos straipsnių; tuom tarpu jame atkartojamas tas pats, kas pirmą buvo rašyta. Antrinti visą tą patį negalima. Tik kaip priedas prisegtas atsilaukimas į lietuvių, kuris teiggi netinka prie to, kas pirmą aprašyta. Raštė žodžių daug, o mislies mažai.

Dalis laiško.

„Niekumet negalėsiu surasti tinkamus žodžius išreikšti savo dėkingumą jums. Aš buvau labai silpnas ir negalėjau surasti vaisto, kuris būtų galėjęs mane sustiprinti ir padaryti kuningū. Trinerio Amerikoniškasis Elikasyras Karčiojo Vyno buvo vienintelis vaistas, ką man pagelbėjo. Jis ištikro yra labai geras, jis patalio valgumą ir sutveria visą kūną. Kur tik mums proga pasitaiko pasakyti gerą žodį apie jį, tai mes tą padarome iš širdies“. Šitas yra dalis laiško, rašyto pabrakantui sesers M. Donatos iš Drusila, O. Jis vėla parodyti, kad Trinerio Amerikoniškasis Elikasyras Karčiojo Vyno yra visiška ištikimasis vaistas visuose atsitikimuose, kur reikalingas kuno stiprumas. Išblyškę ir sergančios moterys negali rasti nieko geresnio; jis yra patarimas visose ligose virinimo organų ir kraujo. Užterštas ar menkas kraujas yra vienintelis priežastis silpnumo. Šitas vaistas atjaunina kraują, padarė jį gausmą ir stiprumą ir tokiu būdu suteiks naują gyvybę ir naują energiją kūnui. Gaunamas aptiekose arba pas pabrakantį Juozapą Trinerį, 799 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

Likauši nuvalytas!

Nors keletas sanvaidų pralinko, bet laukiam, ar neatsinaujins mano labai įkirus kankinimas, kurį Dieve neduok nė vienam žmogui — nežėjimo ir spaugų išbėrimo torturos, kurias aš perleidau per porą metų ir nė jokie kraujo valytojai kaip ir paprasti daktarai, ne tik nepagelbėjo, bet šimet užstojus šiltam orui tuojaus spaugai ir niežėjimas neįspasakytai mane kankino, nes ne tik ką skurą per saldų, aštrų perstėjantį kasimą nusidrasčiau, bet ir nevienu markiniu rando, ir skutus sudrasčiau besidraskydamas savo kūną. Sušilus kaip prakaitas ineina į pradreskimus kasinėjimui, tai persti, kad rodos skruzdelyno kupstė randuosi. Biau-resnių kankinių nė maskolių caras su savo belzebubais tar-nais, negalėtų padaryti.

Ir kad tuo mano kankinė, per du metus nieks nepagelbėjo, tad kaip aprašiau apie savo kruviną bėdą ir varginimą profesorui Dr. Collins M. I., kurio apgarsinimas randa-si ant kitos vietos, o jo atsi-gstus vaistus emiau vartoti, im-damį į vidurius ir tepant iš viršaus į trumpą laiką pasili-kau visai sveikas, nuvalytas ir išvalytas nuo baisių kan-kinių spaugų ir niežėjimų, nes ir veidas dabar šaistus ir čystas. Tai nors jau ant-ras mėnesis, bet nors didesni dabar karščiai ir nieko man nekenkia, per ką esu perit- tikrinęs, kad liga neatsinau-jins; už tai prof. Dr. Collins Institutui labai, labai esu dėkingas, nes kur nieks man nepagelbėjo, tai jį išgydė. Su guodone,

Jonas Vartianis,
472 Caledonia st.,
Calumet, Mich.

Draugysčių Reikalai.

Susivienijimo Liet. Am. kuopoms.

Kuopos norinčios pagarsinti savo susirinkimus, balius ar kitus reikalus „Lietuvoje“, privalo su kiekvienu apgarsinimu prisistatyti užmokėti. Trumpi apgarsinimai, kaip susirinkimai, balius ar piknykai kaštuoja po 50c. už kožną sykį. Ilgesni apgarsinimai kaštuoja po 30c. nuo colio druko už kožną sykį. Apgarsinimo prekes visoms draugystėms yra vienokios, po 30c. nuo colio druko. „Susivienijimas Liet. Am.“ už kuopų apgarsinimus nemoka. Kiekviena kuopa turi pati už savo apgarsinimus užsimokėti.

„Lietuvos“ Išeituvė.

Didelis Piknykas.
Chicago. Drie Apevaldos Dievo pa-rengė dideli piknykas 22 d. liepos, Berg-mano darbe, Riverside, Ill. Bus tai grausiasis patalankinimas, koki dar lygisol Chicagoje ant piknyko nebūvo. Bus lektynės vyru, merginų ir moterų su izializacijomis žale kitokio žalmio; gera muzika ir gerimas; prasidės 9 val. ryto. Vlasus lietuvių ir lietuvių širdingai kviečia atsilankyti.

Komitetas.

Pirmas Didelis Metinis Piknikas.

Chicago. Draugystė Saldžiusis Saldžiusis Viesų. Jėz. parengė piknyką šio mėnesio, 30 d. 13 d. Reissgo darbe, Riverside, Ill. Prasidės 8.30 val. ryto. Iuzanga vyru su moteris. Jėz. už-prasomai visi lietuvių ir lietuvių ant musu piknyko, kur geria puiki muzika, iz. visos Chicago's izializacijos. Meldžiame nepamirėti atsilankyti kuokaitingiausiai, o būsite ufgandinti, nes ten pama-tysit visus savo patystamus.

Komitetas.

Vasnuodami imkit Halsted karus iki 12 val. 13 uvalos karai iki 52 ul. 53 ul. karel dalyti karai.

Susirinkimas S. L. A.

Chicago. Susir. Liet. Am. 36ta kuopa, tures bertainis susirinkimą kuoopai 15 d. liepos, J. Ruigto saleje, po nr. 3301 S. Morgan st. Kviesiamai visi sanarai S. L. A. 36tos kuopos buti ant mineto susirinkimo ir užsimokėti pripaolančias mokesias, teiggi norinti prisirašyti prie S. L. A. steikite ir bus prisrašyta.

S. L. A. 36ta kuopa.

Piknykas II.

New Britain, Conn. Draugystė Sv. Juozapo parengė antra dideli piknyka, 21 d. liepos, Renscher parke, kur yra puiki platiforma suokimas ir seip daug visokių patalankinimui intalyms; visus užprasome lietuvių ir lietuvių, vietiniais ir aplinkiniais ant to pulkiaus patalankinimais.

Vasnuojanties kitė mēšiu imkit karus Aroh gatves, kurio daryti iki pat parko. Prasidės 12 val. diena ir trauksis iki velybos nakties. Iuzanga kiekvienam lietuviui dykal. Užprasome visus susirindinti.

Komitetas.

ADRESAI

CENTRALISKO VIRŠININKU SUSIVIENIJIMO LIET. AMERIKOJE.

Prezidentas = P. W. Birštonas,
205 W. Oak St., Shenandoah, Pa.

Vice-Prezid. = J. Tajčilas,
22 Star St., Ansonia, Conn.

Sekretorius = M. J. Damijonaitis,
3120 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Kaslerius = J. Skritulskas,
26 Broad St., New Britain, Conn.

KASOS GLOBEJAI:
A. Ramanauskas, 10 Henderson St., Somerville, Mass.

A. J. Povilaika, 824 Bank St., Waterbury, Conn.

Knygius = M. Paltanavičia,
28 W. Broadway So. Boston, Mass.

Pajieszkau savo brolio Juozo Stepo-naucio, Kauno gub., Raseiniu pav., Ervilko vol., Balsto kaime, mano var-das Osa Trumpaitiene. Jis pats ar kas kitas telkis duoti žinia adresu:
Kaz. Trumpaitis,
233 4 at., Troy, N. Y.

Pajieszkau savo brolio Juozo, Bala-šencio, Savalku gub., Beinu pav., Se-riju parap., Gervenu kaime, agstuntai metai kaip Amerikoje, pirmiau gyven-o Worcester, Mass., o dabar rodosi Pit-tsburo, Pa.; turju pas jį svarbų reikala. Jis pats ar kas kitas telkis duoti žinia adresu:
Jurgis Balizientis,
806 Market st., Waukegan, Ill.

Pajieszkau Juozapo Urbono, Kauno gub., Szauliu pav., Triszkio parap., gi-ris, kad tik puse metu kaip Ameriko-je, viena kolia dikta susaudyta, jis sa-ko, kad laike kares su Japonais, bet negalima tam tikėti; jis yra vidutiniu augzumo apie 30 metu, geltonu plau-ku ir usu, apvilkes pilku savarku; iz- stiesme mano dikta pinga ir revolveri ir nežinau kur dingo. Kas man apie jį praneš gaus gera pinigiska dovana.
Fr. Subotas,
807 Cass ave., St. Louis, Mo.

Pajieszkau darbo prie kriauciui vyriz-ku drabuziu, moku ta darba gerai; esu buves 3 metus krepiku ir cizon metai kaip dirbu prie kriauciui, esu lietuvis ir susneku vokiskais, italijoniskais, izpa-niskais, lenkiskais ir maskoliskais. Re-ikalaujanti malones atsilaukti adresu:
Jos. Janulionis,
237 Park st., Lewiston, Me.

Pajieszkau vietos vargonininko prie lietuviskos parapijos; esu lietuviu vargonininkaves 3 metus; iz kur pra- kreipes valdaiti turejan neardinta. Mel-diti atsilaukti adresu:
B. Z.,
Box 156, Farmington, W. Va.

Pajieszkau Jono Butnorjocio, gyven- sio lygisol Melrose Parke, Ill. Atva- zduoja iz Lietuva su motina. Jis pats ar kas kitas telkis duoti žinia adresu:
Mike Butnoras,
Box 261, Melrose Park, Ill.

Pajieszkau savo vyro Jono Pulkodo, palikuos mane su dviem vaikais ir vie-na mergaite ir izvaizlavusio su kita mo- terim, turinčia viena mergaitę; jis yra didelis vyras, geltonu plauku ir usu, apie 40 metu senumo; iz koki krasto jis pasina nežinau; Kas praneš man apie jį, busiu labai dėkingas.
Osa Pulkodienė,
66 So. 22nd st., Brooklyn, N. Y.

Pajieszkau savo partnerio Jono Tiru- no, koki 4 ar 5 metai Amerikoje. Jis pasina iz Kauno gub., Raseiniu pav., Laukuvos parapijos, Selvestru sodas. Jis pats ar kas kitas telkis duoti žinia adresu:
John Jokubauskas,
100 Taylor st., Chicago, Ill.

Pajieszkau savo pusbrolio Antano Va- luno, Savalku gub., Starapoles pav., Mikaliskiu vol., Smalincijos ka- mo, apie 16 metu kaip Amerikoje. Jis pats ar kas kitas telkis duoti žinia adresu:
Kaz. Nėrvala,
521 Elizabeth st., Kenosha, Wis.

Pajieszkau Stanislavo Vaitkeviciaus, Juozapo Janavicius, Aleksandro Ra- manausko ir Petro Petrovskio, visi Kauno gub. Jie pats ar kas kitas tel- kis duoti žinia adresu:
Vinc. Navickas,
Box 370, Virten, Ill.

Pajieszkau jauną vaikino, lietuviu in- officia, katra yra jau dirbes prie emi- grantu. Tegul atsilaukia per lalaska, lietuviskoji ir lenkiskoji kalbose adre- su:
Henry J. Schnitzer,
141 Washington st., New York City.

Pajieszkau sau tinkamo partnerio su \$200 prie ofiso; turi buti jaunas valkinas mokantis kalbei ir rasztyti lenkiskai, angliskai, vokiskais. Bismis Em- ployment office. Atsilaukti adresu:
John Maszankauskas,
3249 S. Halsted st., Chicago, Ill.

Pajieszkau savo draugu Juozapo Gri- galiono, Dominiko Samolionio ir Juo- zapo Stasivio, Kauno gub., Szauliu pav., Starvetinsko parap. ir volieties; turin prie jų labai svarbų reikala. Jie pats ar kas kitas telkis duoti ži- ne adresu:
P. Grigaliunas,
80 Smithon ave., Allegheny, Pa.

Pajieszkau partnerio su maru kapito- lu prie pardavimejos lotu ir farmu. Tu- ri buti netingins; geras ugdarbis. Atsi- laukit pas
D. K. Walshim,
3240 So. Halsted st., Chicago, Ill.

Duokite pagelba!

Szaukuoti iz jū, broliai ir seserys, prazydams jū pagelbos; esu suzei- stas per žemes drebejlina San Francisco ir reikalauju pagelbos izsigydimui, ku- rios jol negausiu, tai panikliau be svei- katos amžiaus; esu lisa Vilniaus gub., 27 metu amžiaus. Kas malones pagelba man suteikt, melditu rasyti adresu:
Geo. Mark,
24 N. California av., Stockton, Cal.

Pamatul Bažnyčios.

Mieli Broliai Lietuviai, szankiamiesi prie jū, kurie turite kibirkzty meiles Lietuvos ir ypatingai jū, kurie žioite Kvedanos parapijos apygarda, prisidek- te prie pastatymo musu bažnyčios, pa- kalbinkite savo brolius ir draugus prie prisideti ir parsiuokti szal ta tam tiks- lui. Jau prasleko 12 metu, kaip baž- nyčia esia liko ugnies sunaikinta; per visa ta laiką mes nenustojome vilities ir rupinamiesi apie josios atgavimui; da- bar gavome leidima atstatyinti ja iz mūro, ruosiamiesi žali meta imtis už dar- bo, turedami vilti pas Dieva ir tikeda- miesi pagelbos geru žmoniu. Bet ap- skaitydami savo pajegas matome, kad jos gana mažos, o ir tos pacios szalis metalis nuvarginotas, todėl kiekpaimiesi prie savo broliu ir draugu Amerikoje, pastidedami jog jie neatsisakys priside- ti prie szio gero, visuomenisko darbo. Teikties jį broliai pasiekti mus su savo pagelba atstatyti musu bažnyčios, pa- remiant ant kriksiancizmo meiles suvienija mus nors ir tolymos szalyse esant; už szila jū su šaujamu izkilu- siame iz naujo Dievo name ne vienas atsilauksimiesi, ir ne viena szara dekin- guma atlieps.

Adresas siusti aukas szitokis:
Kun. K. Žagvalis,
miest. Pajure, Pacioja Sza. Konstantinavo Kauno gub.

Lietuviai kibkite prie Biznio.

Dabar yra gera proga gauti vie- na, ar daugiau akciju gerai apmo- kamame Drapu Store.

The Bell Clothing Co.

The Bell Clothing Korporacija jau 3 metai kaip daro gera bizni po No. 983—987 Milwaukee ave. Kada jau ten gerai biznis eina, tai jį pasidrasino atidaryti antra toki jau štara naujai statomame A. Olševskio name ant kertes Halsted ir 332ios ulyčiu ir čia tikties daryti bizni ant didesnes skales. Ši Korporacija išmoka akcijoms didesnis „dividends“ negu kokia nors kita korporacija. Ji teiggi duoda privilegija kiekvienam akcijonieriui pasitraukti šalin, kada jis nori ir sugražina jam jo inmoketus pinigus ant kiekvieno jo pareikalavimo.

Žmogus priguledamas prie šios Korporacijos visada jaučias liuo- su, gausna kas met už savo in- detus pinigų gara pelna ir kada nori pasitraukti atsiima juos be jo- kio stabdymo.

Akcijonieriais šios Korporacijos gali būti ne tikaiti gyvenanti Chica- goje, bet ir kituose miestuose. Kiekvienas gali pirkti viena, keles, ar ketiolika akciju, tik ne daugiau kaip 100. Čia indeti pinigai atne- ša didesni pelna, didesni procenta negu sudėti bankon arba pasko- linti ant geriausiu procentu, ir iš čia visada yra gaunamatal gal ant kožno pareikalavimo. Taigi kas turi užsichedjas kelela doliarju, tegul perka viena ar keles akcijas ir naudojasi geru pelnu.

Akcijos dabar kaštuoja po \$10. Kada namas bus gatavas po šio- ras atidarytas, tos pacios akcijos kaštuos \$15. Neišpirktu akciju jau ne daug yra, todėl kurie norie pirkti, pasiskubinkite užsirašyti pakol dar galima jas gauti po \$10. Užsirašyti akcijas galima

Bell Clothing Store,
983—987 Milwaukee ave.,

arba pas Korporacijos Direktoriu, **KAZIMIERA SLUŽINSKA**

Kurs turi savo valandas „Lietu- vos“ redakcijoje ketvergais nuo 6 iki 9 vakarais ir nedelioms nuo 9 iki 12 rytais.

Reikalaujame darbinuku in vakari- nes valstijas prie visokių darbu; grieso darbininkams moka \$28 ant menesio su guolia ir valgiu. In Washington val- stija yra gero progą nuvyduoti, nes tik \$12 iz Chicago; ten yra efektiškai vi- ski darbu, mokesias \$2.75 ant dienos.

Lietuviasis agentas, artli lietuviskos bažnyčios sv. Jurgio.

J. Maszankauskas,
3249 So. S. Halsted st., Chicago, Ill.

artli 332ioz ul.

Reikalauju vaikino lietuviu prie mo- kymo cigaro dirbti; telpgi hetuvisko barberio; darbas ant visados; mokesia geras blaivam ir geram skutejui. Atsi- laukit pas John Jankovskia, 4559 So. Hermitage ave.

Reikalauju 10000 darbinuku in girias, lentu plovikias, akmena skaldykias, prie geležinkelio darbu, vyru ir moteru in restauracijas ir viesznamius mieste ir kitur, kelione bus prigelbiama, 500 vyru in Washington ir Oregono valstijas prie geležinkelio darbu, algos nuo \$2.25 iki \$3.00 ant dienos; galima gauti ten visoki darbu; kelione nuo Chicago \$12.00. Ra- syk savo kalboj indedamas už 2c. stem- pa atsakymui adresu:

General Information Bureau,
J. Lucas, Mgr.,
686 Milwaukee ave., Chicago, Ill.

Reikalauju merginu prie kriauciui, motorizskiem ploszomias (blokmas) dirbti. Gera mokesias, darbas ant visa- da. Atsilaukite pas
B. Palmer Percival & Co.,
206 E. Adams st., Chicago, Ill.

Kam tu eintr dirbi telp sunkiai už \$1.25 diena ir lieki raisu, kuomet gali eiti in Nossokoffso skutum mokykla ir izmokti barzdaskucio amatu su keu- rioms ar sziesioms savaitems; iz izmo- kimo daogeli lietuviu szio amato. At- silaukti po nr. 1405 Penn av., Pittsburg Pa.

\$150.00 nuprikes tau lota mieste Chica- go. Ant lengvu izmokesciu. Atsi- laukit greitai pas
D. K. Walshim,
3240 So. Halsted st., Chicago, Ill.

Pigiai ant pardavimo saliusas geroje lietuviu apgyventoje vietoje miestelyje Belwood, Ill.; isaisis tik \$300. Adre- sas: Tam. Podlaski, 25 Belwood ave., Belwood, Ill.

Ant pardavimo.

Grazi stubele su 6 kambariais ir frank- zto ponamiu, parsiduoda už \$1500.00, la- bai pigiai, 3455 Auburn ave. Pasiklau- skite „Lietuvos“ redakcijoje.

Ant randos saliusas su sale ir gyveni- mu, 32 ir Wall gat. Gera vieta lietuviui ar lenkui.

The Standard Brewing Co.,
W. 12th & Campbell av., Chicago, Ill.

Ant pardavimo sankrova apsiavutu, vyrams, moterims ir vaikams overy- ku su visoms sziauziskoms intaisoms. Bismis gerai iskirbtas, vieta tirstai ap- gyventa lietuviu; prieštasis pardavimo izvaizlavimas szvininko lietuviu del patalsymo sveikatos. Atsilaukti in „Lietuvos“ redakcija arba sziozo adre- su:

Juozapas Jablonskis,
4532 S. Paulina st., Chicago, Ill.

(20—VII)

Aukos reikalams revoliucijinto judėjimo Maskolijoje.

Kaip jau sykį pagarsino, negarsin- sime daugiau to aukautoju pravardiu, kurie mažiau kaip 25c aukavo. Ta pa- daryti praso mus kai kurie aukauto- jai.

Aukos „Lietuvos“ redakcijon atėjusios.

Iz Roslyn, Wash. Cha. Saviokas ir M. Saviokas po \$1.00. Vito \$2.00. Skir- ti \$5.00 D. P.

Iz Rush Run, W. Va. B. Sakalaus- kas \$2.00. Skiria L. S. D. P.

Szios aukos pasistunos C. R. Sz. kaserliui T. Dudai.

Iz Springfield, Ill. Vardai aukavu- sio draugu per buvisi berzelio 24 d. su- sirinkima. Aukavo: T. Galinis ir A. Senjagvicius po \$1.00; J. Velionezikas, J. Zvingila, V. Zvingila, J. Zvingila, J. Brundza, F. Iocius, K. Szeszeko, K. La- gunas, A. Brazis, A. Zakas, J. Baciuz- vimo, J. Baskas, J. Kojalis, V. Ozernau- kas po 50c; S. Katkavicius, P. Katka- viciene, S. Katkavicius, O. Burskie- ni, J. Dailis po 25c; matiesnia anku 25c. Vito \$10.45.

Aukos surinktos Antonio Liagio, per vardus Jono Tamoziuno. Aukavo: A. Aliszauskas, J. Katauskas, E. Ketura- kiene, A. Aliszauskas, S. Senkauskas po 25c; matiesnia anku 20c. Vito \$1.45.

Aukos surinktos Vincio Ozernauko, per vardus Jono Lubinko. E. Lagu- nas \$1.00; J. Grigalavicius, A. Klem- bauskas, J. Lenc auszias, J. Martinavi- cius, V. Ozernaukas po 50c; J. Lubin- kas, B. Lagunas, J. Klembauskas po 25c; matiesnia anku 15c. Vito \$4.40.

Oyklio Vito labo pasidaro \$10.30.

Iz aukzian surinktu pinigų atsilau- ki ant panestxu ekspensu per buvisi susirinkima ir isirpinkima money orde- riu \$1.80. Pastonata L. Rev. Szelp. Kom. kaserliui T. Dudai \$15.00. Vlasu pin- gus skiriame vien L. S. D. P.

Aukos Kankintiniams.

Iz Picton, Cal. J. Virbiokas, A. Stanekunas, A. Kalvaitis po \$1.00; J. Zu- binas, J. Skirkiavicius po 50c. Vito \$4.00, skiriamai kankintiniams.

„Lietuvos“ Agentai.

NEW YORK, N. Y.
A. Leniewskis, 144 E. Houston St.

So. BOSTON, MASS.
Nikod. Gendrolis: 287 3-rd Street

